

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

506

Sosyal

672

Sigortalar

899

Kanunu

1186

8.493

4

4.02

S

69

32

ş Yayınları : 63

344.02

SOS

1969

4832

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

506

672

899

1186

Sosyal

Sigortalar

Kanunu

ve

Sosyal Sigortalar Kanununa İlişkin Kanunlar

Türk-İş Yayınları: 63

Tarih:.....

Demirbaş No: **4832**

Tasnif No: **344-02** Sayı **1969**

BAŞNUR MATBAASI

Bu kitap 1969 yılının Aralık ayında Başnur Matbaasında
dizilmiş, tertiplenmiş ve basılmıştır.

FİHRİST

Sosyal Sigortalar Kanunu

11

GENEL HÜKÜMLER

Kanunun amacı	11
Sigortalı sayılanlar	11
Sigortalı sayılmayanlar	12
İşveren ve işveren vekilinin tarifi	13
İşyerinin tarifi	13
Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu	13
Geçici görevle yabancı ülkeye gönderilme	13
İşyerini bildirme	14
Çalıştırılan sigortalıları bildirme	14
Bildirilmeyen sigortalılar için yapılacak işlem	14

İŞ KAZALARIYLA MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

İş kazası ve meslek hastalığının tarihi	14
Sağlanan yardımlar	15
Sağlık yardımlarının tarifi	16
Sağlık yardımlarının süresi	16
İşverenin yükümü	16
Geçici iş göremezlik ödeneği	17
Hekim tavsiyelerine uymazlık	17
Meslek hastalığının tesbiti	17
Sürekli iş göremezlik hâli	17
Sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanması	18
Birden çok iş kazasına uğrama hali	18
Gelirin sermayeye çevrilmesi	18
Eş ve çocuklara gelir bağlanması	18
Ana ve babaya gelir bağlanması	19
Sigortalının kontrol muayenesi	20
İşverenin sorumluluğu	20
İş kazasını bildirme	21
Meslek hastalığını bildirme	21
İş kazasının soruşturulması	21
Meslek hastalığının incelenmesi	21
Bildirme ve itiraz	22

HASTALIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar	22
Sağlık yardımlarının kapsamı	22
Sağlık yardımlarının süresi	23
Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması	23
Malûl ve yaşlılara sağlık yardımı yapılması	23
Geçici iş göremezlik ödeneği	23
Hekim tavsiyelerine uymazlık	24
Üçüncü kişinin sorumluluğu	24
Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi	24
Bünyece elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar	24
Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması	24

ANALIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar	25
Gebelik hâlinde muayene ve tedavi	25
Doğum yardımı	25
Maktu gebelik ve doğum yardımları	26
Emzirme yardımı	26
Analık yardımlarından yararlanma şartları	26
Geçici iş göremezlik ödeneği	26
Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma	27
Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi	27

MALÛLLÜK SİGORTASI

Sağlanan yardım	27
Kimlerin malûl sayılacağı	27
Malûllük aylığından yararlanma şartları	28
Aylığın hesaplanması	28
Aylığın başlangıcı	28
Sigortalının kontrol muayenesi	29
Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması	29

YAŞLILIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar	30
Yaşlılık aylığından yararlanma şartları	30
Aylığın hesaplanması	30
Aylığın başlangıcı	31
Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması	31
Toptan ödeme	32

ÖLÜM SİGORTASI

Sağlanan yardımlar	32
Hangi sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı	32
Aylığın hesaplanması	33
Eş ve çocuklara aylık bağlanması	33
Ana ve babaya aylık bağlanması	34
Aylığın başlangıcı	35
Toptan ödeme	35

PRİMLER

Prim alınması	36
Prim oranları	36
İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti	36
Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi	37
Tehlike sınıf ve derecelerine dokunabilecek değişiklikler	37
Prime esas ücretler	38
Günlük kazanç sınırları	39
Prim belgeleri ve ölçümleme	39
Primlerin ödenmesi	40
Ödenmeyen primler için kurumca düzenlenecek belgeler	41
Prim borçlarına halef olma	41
Teminatın prim borçlarına karşılık tutulması	41
Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi	41

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA

Şartlar	42
Topluluk sigortası	43

ORTAK HÜKÜMLER

Üçüncü kişinin aracılığı	43
Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç	43
Geçici iş göremezlik ödenəğinin hesaplanması	44
Muayene için sigortalıya verilecek belge	45
Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi	45
Gelir ve aylıkların birleşmesi	45

Ana ve babalarından gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar	46
Lira kesirleri	46
Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı	46
Aylıkların sınırı	46
Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre arttırılması	47
Gelir ve aylıkların ödenmesi	47
Hakkın düşmesi	47
Avans	47
Eş ve çocukların kontrol muayeneleri	47
Yol parası	48
Cenaze masrafı karşılığı	49
Kısa vadeli sigorta kollarında nazara alınmayan süreler	49
Uzun vadeli sigorta kollarında nazara alınmayan süreler	49
Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler	49
Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı	50
Sigortalılık süresi	50
Raporlar	50
Sigortalının kastı ve suç sayılır hareketi	51
Sigortalının bağışlanmaz kusuru	51

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Emekli sandıkları kanunlarına tabi olanlar	51
Maden işçileri	51
151 ve 1593 sayılı kanunlarla ilgili hükümler	52
Savcılıktan bilgi istenmesi	52
Bildiri ve itiraz	52
Hekimlerin ve sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması	52
Tedavinin Kurum hekimlerince yapılacağı	53
Hesap kartları için yapılacak itiraz	53
Yaş	53
Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği	54
İşe alıştırma	54
Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi	54
Koruyucu tedbirler alınması	55
Kurum hekimlerinin raporları	55
Resim, harç ve Damga Vergisi muaflığı	55
Ücretlerden kesinti yapılmayacağı	55

Yardımlaşma sandıkları	55
Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu	56
Kurum memurlarının teftiş yetkileri	56
Hizmetlerin birleştirilmesi	56
Bildiri	56
Özel Sigortalar	57
Uyuşmazlıkların çözüm yeri	57
Tüzükler	57
Kurumun adı	58

KARŞILIKLAR VE TEKNİK BİLANÇO

Karşılıklar	58
Sigorta kolları arasında borçlanma	59
Teknik bilanço	59

CEZA HÜKÜMLERİ

Müeyyideler	59
-------------	----

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kanunun uygulanma alanı	59
Sigortaya tabi olma halinin devamı	60
İtiraz	60
Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi	60
Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsaması	61
Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi	61
Eski hakların devam edeceği	61
İleri yaştakilere aylık bağlama şartları	61
5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar	62
Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler	63
Münavebeli işlerde geçen hizmetler	63
Eski primler ve gün sayıları	63
Yabancı uyruklular	63
Birden çok karısı bulunanlar	63
Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem	64
Hastalık Sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması	64
Eski gelirlerin artırılması	64
Eski aylıkların artırılması	64
Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması	65

Bankalar, Sigorta şirketleri, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsalar	65
---	----

SON HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler	66
Yürürlük tarihi	66
Yürütme organı	66
672 Sayılı Kanun	67
899 Sayılı Kanun	68
1186 Sayılı Kanun	69
1 Numaralı cetvel «Geçici madde 17»	71
2 Numaralı cetvel «Geçici madde 18-a»	71
3 Numaralı cetvel «Geçici madde 18-b»	73
4 Numaralı cetvel «Geçici madde 19»	73
Cetvel «1186 sayılı kanun, geçici madde 1»	74
Emekli sandıkları ile malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunlarına tabi hizmetlerin birleştirilmesi hakkında kanun	75
Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı'nın Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkında kanun	79
Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı'nın Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun	84

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU (*)

Kabul tarihi : 17.7.1964

Kanun sayısı : 506

Yayın tarihi : 29, 30, 31.7.1964 1.8.1964

Yürürlük tarihi : 1.3.1965

BÖLÜM - I

GENEL HÜKÜMLER

Kanunun amacı

Madde 1 — İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûl-
lük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta
yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimini (Sosyal Sigortalar Kurumu) anla-
mına gelir.

Sigortalı sayılanlar

Madde 2 — Bir hizmet akdine dayanarak, bir veya birkaç işveren tara-
fından çalıştırılanlar, bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

Çarşı ve mahalle bekçileri bu kanun hükümlerine tabidirler.

(*) 506 Sayılı Kanun, çeşitli tarihlerde kabul edilen 672, 899 ve 1186 sayılı kanunlarla değiştirilmiştir. 506 sayılı kanun metninde, daha sonraki kanunlarla değiştirilen maddeler yerlerine konulmuş ve bu maddelerin altına kanun sayıları belirtilmiştir. Değişen fıkralarda, değiştiren kanunun sayısı fıkranın altına konulmuştur. Bu Kanunların değişiklikler dışındaki maddeleri 506 Sayılı Kanundan sonraki sayılardadır.

Bu kanunda belirtilen sosyal sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümlerinde bu kanuna göre hak sahibi kimseleri yararlanırlar.

Sigortalı sayılmayanlar

Madde 3 —

I - Aşağıda yazılı kimseler bu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar :

A) Tarım işlerinde çalışanlar (tarım sanatlarına ait işlerde veya tarım işyerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmıyan işlerde yahut tarım işyeri sayılmıyan işyerlerinin park, bahçe, fidanlık ve benzeri işlerinde çalışanlar hariç),

B) İşverenin ücretsiz çalışan eşi,

C) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) olan hısımlar arasında ve aralarına dışardan başka kimse katılmıyarak konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

D) Ev hizmetlerinde çalışanlar,

E) Askerlik hizmetlerini yapmakta olan yükümlüler (27.2.1962 tarihli 33 sayılı kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç).

F) Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,

G) Yabancı bir memlekette kurulu her hangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,

H) Resmi meslek ve sanat okullarıyla, yetkili resmi makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

İ) Yalnız ceza ve ıslah evleri içindeki atelyelerde çalıştırılan mahkûmlar,

K) Her hangi bir işverene hizmet akdiyle bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına çalışanlar.

II - Aşağıda belirtilenler hakkında bazı sigorta kolları uygulanmaz :

A) Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bir işveren emrinde çalışan ve Türk uyruklu olmıyan kimselerden Kurumdan yazılı istekte bulunanlar hakkında ve istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak uygulanır.

B) Özel kanunda tarifi ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında, çıraklık devresi sayılan süre içinde analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile bu kanunun 35 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

C) 2 nci madde gereğince sigortalı sayılanlardan kanunla kurulu emekli sandıklarından malûllük veya emekli aylığı almakta olanlar hak-

kinda malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulanmaz. Ancak, bunlardan kendi kanunlarına göre görev malûllüğü aylığı bağlanmış olanlar Kurumdan yazılı istekte bulunurlarsa, bunlar hakkında istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

İşveren ve işveren vekilinin tarifi

Madde 4 — Bu kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler «işveren» dir.

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler «işveren vekili» dir.

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

İşverenin bu kanunda belirtilen ve mali olmıyan yükümlerinden dolayı aynen işveren vekili de sorumludur.

Çarşı ve mahalle bekçileri hakkında işverenlerin bu kanunda belirtilen yükümleri bunları tâyine yetkili makam tarafından yerine getirilir.

İşyerinin tarifi

Madde 5 — Bu kanunun uygulanmasında, 2 nci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerler «işyeri» dir.

İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da «işyeri» nden sayılır.

Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu

Madde 6 — Çalıştırılanlar, işe alınmalarıyla kendiliğinden «sigortalı» olurlar.

Sigortalılar ile bunların işverenleri hakkında sigorta hak ve yükümleri sigortalının işe alındığı tarihten başlar.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez.

Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

Geçici görevle yabancı ülkeye gönderilme

Madde 7 — İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkelere gönderilen sigortalıların bu kanunda yazılı hak ve yükümleri bu görevi yaptıkları sürece de devam eder.

İşyerini bildirme

Madde 8 — İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgeyi, sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde, Kurumun ilgili teşkilâtına vermekle veya taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

İşverene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir veya taahhütlü olarak gönderilir.

Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırmaz.

Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni işveren bildirge vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve yükümleri devam eder.

Çalıştırılan sigortalıları bildirme

Madde 9 — İşveren, çalıştırdığı sigortalıları, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgelerle en geç bir ay içinde Kuruma bildirmeye mecburdur.

Bildirilmeyen sigortalılar için yapılacak işlem

Madde 10 — Sigortalı çalıştırmaya başladığının süresi içinde Kuruma bildirilmesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığının Kurumca tesbit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırılmaya başlandığı Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca tesbit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıki fıkralarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirin 22 nci maddede sözü geçen tarfeye göre hesap edilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede sorumluluk halleri aranmaksızın işverene ayrıca ödettirilir.

BÖLÜM — II

İŞ KAZALARIYLA MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

İş kazası ve meslek hastalığının tanımı

Madde 11 —

A) İş kazası aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhca ârızaya uğratan olaydır:

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında,

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi ârıza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında her hangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sağlanan yardımlar

Madde 12 — İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sağlanan

- A) Sağlık yardımı yapılması,
- B) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- C) Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,
- D) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- E) (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,
- F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedeni veya ruhi bir ârizaya uğrayanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve mesleğinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kimselerin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (sağlık kurulunca verilen rapora Kurum veya sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır),
- G) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi,
- H) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması.

Sağlık yardımlarının tarifi

Madde 13 — İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının :

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği huzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilâç ve iyileştirme araçlarının sağlanması,

şeklinde olur.

Yukarıki fıkralara göre yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder.

Sağlık yardımlarının süresi

Madde 14 — Sağlık yardımı, iş kazasına uğrıyan veya meslek hastalığına tutulan sigortalıların sağlık durumunun gerektirdiği sürece devam eder.

Sigortalı, tedavi gördüğü müessese sağlık kurulunca veya Kurum sağlık kurullarınca gerekli görülürse, Kurumun dinlenme evlerine yatırılabilir.

Bu yardımlar, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığına tutulan sigortalının Kurumca tedaviye alındığı tarihten başlar.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, Kurumca tedaviye alınmadan önce her hangi bir suretle işverene ait yahut resmi veya Kurumca uygun görülen ücret tarifesini kabul eden özel sağlık müesseselerinden birinde tedaviye alınmış ise, yardımlar bu tedavinin başladığı tarihten başlamış sayılır ve belgelere dayanan masraflar Kurumca ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek kendilerine ödenmiş bulunanlardan, aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilmeleri Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile gerekli gösterilenler de sağlık yardımlarından yararlanırlar.

İşverenin yükümü

Madde 15 — İşveren, iş kazasına uğrıyan sigortalıya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yoi paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savsama ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, malûl kal-

masına veya malûllük derecesinin artmasına sebep olan işveren, Kurumun bu yüzden uğrıyacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

Geçici iş göremezlik ödeneği

Madde 16 — İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Hekim tavsiyelerine uymazlık

Madde 17 — İş kazası, en geç kazadan sonraki gün içinde işverene veya Kuruma bildirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uyulmaması yüzünden tedavi süresinin uzamasına, malûl kalmasına veya malûllük derecesinin artmasına sebep olan sigortalının geçici iş göremezlik ödeneğinin veya sürekli iş göremezlik gelirinin kendisine yüklenilecek kusurun raporda belirtilen oranındaki kısmı, Kurum tarafından düşürülebilir. Şu kadar ki, bu düşürme % 50 yi geçemez.

Kurumun yazılı bildirisine rağmen, teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, tedavi için Kuruma başvuracağı tarihe kadar sağlık yardımını yapılmayacağı gibi geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri de verilmez.

Meslek hastalığının tesbiti

Madde 18 — Meslek hastalığı halinde, bu kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işte meslek hastalığına tutulduğu nun hekim raporu ile tesbit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise; sigortalının, bu kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için Tüzükte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

Sürekli iş göremezlik hali

Madde 19 — Geçici iş göremezlik hali sonunda Kuruma ait veya Kurumun sevkedeceği sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen ârızalarına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 10 azalmış bulunduğu Kurumca tesbit edilen sigortalı sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek ödenmiş bulunan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği, yukarıdaki fıkrada belirtilen sağlık kurullarından alınacak raporlara göre yeniden tesbit olunur.

Sürekli iş göremezlik gelirinin hesaplanması

Madde 20 — Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün tamamını veya bir kısmını yitirmiş bulunmasına göre hesaplanır.

Sürekli ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının % 70 ine eşit yıllık bir gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine verilir.

Sürekli kısmi veya sürekli tam iş göremez durumundaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise bu gelir % 50 artırılır.

(Kanun sayısı: 1186)

Birden çok iş kazasına uğrama hali

Madde 21 — Sigortalının yeniden iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde meydana gelen ârizaların bütünü göz önüne alınarak kendisine sürekli iş göremezliğini doğuran ilk iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki kazancı üzerinden gelir bağlanır. Ancak, sigortalının uğradığı son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancı önceki kazancından yüksek ise sürekli iş göremezlik geliri bu kazanç üzerinden hesaplanır.

Gelirin sermayeye çevrilmesi

Madde 22 — Sürekli iş göremezlik gelirinin sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Ancak iş kazası neticesinde tesbit edilen sürekli iş göremezlik derecesinin % 25 ten az olması ve bunun üç yıl içinde değişmesinin Kurumca mümkün görülmemesi hallerinde sigortalının isteği üzerine bu gelirler sermayeye çevrilerek ödenir.

Bu madde gereğince verilecek sermaye, Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte tesbit olunacak tarife göre hesaplanır.

Eş ve çocuklara gelir bağlanması

Madde 23 — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde aşağıdaki hükümler uygulanır:

I — Ölen sigortalının 88 nci madde gereğince tesbit edilecek yıllık kazancının % 70 inin:

A) Dul karısına % 50 si, gelir alan çocuğu bulunmayan dul karısına üçte ikisi,

B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışamıyacak durumda malûl veya 55 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı

belgelenen kocasına % 50 si, gelir alan çocuğu bulunmayan aynı durumda-ki kocaya üçte ikisi,

C) Çocuklardan:

a) 18 yaşını, veya orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda malûl bulunanların her birine % 25 i,

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan ve ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50 si,

Oranında yıllık gelir bağlanır.

II — Sürekli iş göremezlik geliri sermaye olarak ödenmiş bulunan sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine, sigortalıya verilen sermaye nazara alınmaksızın, bu kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

III — Sigortalı tarafından evlât edinilmiş tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükmüne bağlanmış çocuklarıyla, sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar,

IV — Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % 70 ini geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin gelirlerinden orantılı olarak indirmeler yapılır,

V — Sigortalının çocuklarına bağlanan gelirler; çocuğun 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Bu yaşları doldurdıkları tarihlerde çalışmayacak durumda malûl olan çocukların gelirleri, bu yaşlara vardıkdan sonra da kesilmez. 101 nci madde hükmü saklıdır.

VI — Sigortalının dul karısı evlenirse geliri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca gelir yeniden bağlanır, sonraki kocasından da gelir almaya hak kazanan dul karıya, bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

VII — Gelir almakta iken evlenen kız çocukların gelirleri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenmenin son bulması halinde, V nci fıkra hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden gelir bağlanır.

(Kanun sayısı: 1186)

Ana ve babaya gelir bağlanması

Madde 24 — Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70 inden aşağı ise, artan, eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının % 70 inin dörtte birini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70 inden aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

(Kanun sayısı: 1186)

Sigortalının kontrol muayenesi

Madde 25 — Sürekli iş göremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı her zaman, iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek gelirden değişiklik yapılmasını isteyebileceği gibi, Kurum da, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurması üzerine gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporuna göre sürekli iş göremezlik durumunda değişiklik olduğu tesbit edilirse, sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak artırılır, eksiltilir veya kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan sürekli iş göremezliği azalanlar için bu değişme istenemez. Ancak, sürekli iş göremezliği artanlar değişmeden yararlanırlar.

Kabul edilir bir özürlü olmadığı halde kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlayarak kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

İşverenin sorumluluğu

Madde 26 — İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kasdı veya işçilerin sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veya suç sayılır bir eylemi sonucunda olmuşsa, Kurumca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarı ile gelir bağlanırsa, bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri toplamı işverenden alınır.

İş kazası veya meslek hastalığı, 3 ncü bir kişinin kasıt veya kusuru yüzünden olmuşsa, Kurumca bütün sigorta yardımları yapılmakla beraber

zarara sebep olan 3 ncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara Borçlar Kanunu hükümlerine göre rücu edilir.

İş kazasını bildirme

Madde 27 — İşveren, iş kazasını, o yer yetkili zabıtasına derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki iki gün içinde yazı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirme örneği Kurumca hazırlanan haber verme kâğıtları doldurulup verilerek yapılır.

İşverenin kasden veya ağır ihmali neticesi iş kazasının bu madde gereğince Kuruma zamanında bildirilmemesinden veya haber verme kâğıdında yazılı bilginin eksik veya yanlış olmasından doğan ve ileride doğacak olan Kurum zararlarından işveren sorumludur.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolaşısıyla, bildirme tarihine kadar işveren tarafından yapılmış olan harcamalar Kurumca ödenmez.

Meslek hastalığını bildirme

Madde 28 — İşveren, bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse veya durum kendisine bildirilirse bunu, örneği Kurumca hazırlanan haber verme kâğıdı ile ve öğrendiği günden başlayarak iki gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bu yükümü yerine getirmeyen veya haber verme kâğıdında belirtilen bilgiyi kasten eksik veya kasten yanlış bildiren işveren hakkında 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Durumu 18 inci maddenin ikinci fıkrasına uyan kimse alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya Kuruma müracaat eder.

İş kazasının soruşturulması

Madde 29 — Haber verme kâğıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmıyacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kâğıdında yazılı hususların gerçeğe uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar işverenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

Meslek hastalığının incelenmesi

Madde 30 — Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya Kurumca yapılır.

Bildirme ve itiraz

Madde 31 — Kurum, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine bağlanacak gelirleri yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, Kurumun kararı kesinleşmiş olur.

Bu kesinleşme 25 inci madde gereğince gelirden değişiklik yapılmasına engel olmaz.

BÖLÜM — III

HASTALIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar

Madde 32 — Sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklarda, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır :

- A) Sağlık yardım yapılması,
- B) Ağız protezleri dışındaki protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- C) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- D) Gerekli hallerde muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

Sağlık yardımlarının kapsamı

Madde 33 — Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının :

- A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin yaptırılması ve tedavisinin sağlanması,
- B) Teşhis ve tedavi için gerekirse sağlık müessesesine yatırılması,
- C) Tedavisi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması, hallerini kapsar.

Çocuk düşürme, bu kanunun uygulanmasında, hastalık hali sayılır.

Bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme kabiliyetini artırma amacını güder.

Sağlık yardımlarının süresi

Madde 34 — Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlayarak altı ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse malûllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporları ile anlaşılırsa, bu süre 18 aya kadar uzatılır.

Kurum, sigortalının iyileşmesine yarıyacak, yahut iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek protez araç ve gereçlerini, yukarıda yazılı sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlamak, onarmak ve tesbit edilen süre ve şartlarla yenilemekle yükümlüdür.

Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması

Madde 35 — Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından, 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere, yararlanırlar. Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin % 20 sini sigortalı öder.

Sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklarının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

Malûl ve yaşlılara sağlık yardımı yapılması

Madde 36 — Bu kanuna göre, sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, veya yaşlılık aylığı almakta olanlar, hastalıkları halinde bu kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen yardımlardan yararlanırlar.

(Kanun sayısı: 1186)

Geçici iş göremezlik ödeneği

Madde 37 — Hastalık sebebiyle geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalılardan geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az

120 gün hastalık sigortası primi ödemiş bulunanlara, geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak ve 18 ayı geçmemek üzere, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Ancak, hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, Kurumca tâyin ve tesbit olunan hekim veya sağlık kurullarından dinlenme raporu alınmış olması şarttır.

Hekim tavsiyelerine uymazlık

Madde 38 — Hekimce alınması istenen tedbirlere uymıyan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için ödenek verilmez.

Tedavinin sona erdiğine ve çalışılabilir durumda olduğuna dair Kurum hekimlerinden belge almaksızın eski işverenin işinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gerekecek tedavi masrafları işverenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınır. Bu süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

Üçüncü kişinin sorumluluğu

Madde 39 — Kasdı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebep olan kimseye, bu kanun gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderler tazmin ettirilir.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

Madde 40 — 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün Hastalık Sigortası primi ödemiş olanlar, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalık halinde 32 nci maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

Bünyeye elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar

Madde 41 — Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tesbit edilen veya bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan Hastalık Sigortası masraflarının tüm işverene ödettilir.

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması

Madde 42 — Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babasının hastalıkları halinde, Çalışma Bakanlığınca onanacak asgari ücret tarifesine göre, Kurumca sağlık yardımları sağlanabilir.

BÖLÜM — IV

ANALIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar

Madde 43 — Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır:

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- E) Analık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

Gebelik halinde muayene ve tedavi

Madde 44 — Gebelik muayenesi ve gerekli görülecek tedavi Kurumca önceden belli edilen hekim veya ebeler tarafından yapılır. Sigortalı, gebeliğin altıncı ayı sonuna kadar gebelik muayenesi yaptırmaz yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği muayeneye ve tedavilere devam etmezse bu yüzden ileri gelecek işgöremezlik hallerinde verilecek ödeneklerin % 50 yi geçmemek üzere bir kısmı Kurumca düşürülebilir.

Sigortalı, Kurumca gösterilen hekim ve ebelerden dilediğini seçebilir. Şu kadar ki, seçtikten sonra doğum oluncaya kadar hekim veya ebisini değiştiremez.

Doğum yardımı

Madde 45 — Doğum yardımı, sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğurması halinde, doğum sırasında ve doğumdan sonra gerekli sağlık yardımlarıyla ilaçların ve sağlık malzemesinin sağlanmasıdır.

Bu yardım, gebenin evvelce seçtiği ebe, o yoksa Kurumca tâyin ve tesbit edilen ebelerden biri tarafından evde veya sağlık tesislerinde yapılır. Gerekirse doğum sırasında yetkili bir uzman hekim bulundurulabileceği gibi, hekim veya ebenin lüzum göstereceği hallerde, doğum, sigortalı kadın veya sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısı bir sağlık müessesesine yatırılmak suretiyle yaptırılır.

Kuruma ait sağlık tesisleriyle 123 üncü madde gereğince sözleşme yapılmış olan tesislerde doğum yapan sigortalı kadınla sigortalı erkeğin si-

sigortalı olmıyan karısının, doğan çocukları için sağlık tesisinde kaldıkları müddetçe yapılmasına lüzum görülen sağlık yardımlarına ait masraflar ilgililerden istenmez.

Maktu gebelik ve doğum yardımları

Madde 46 — 44 ve 45 inci maddelerde gösterilen sağlık yardımlarının Kurumca doğrudan doğruya yapılmasına imkân görülmeyen yer veya hal-lerde, gebelik ve doğum sağlık yardımı yerine, Çalışma Bakanlığınca onanacak ve önceden bildirilecek tarifeye göre maktu para yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa, maktu doğum yardımı her çocuk sayısına göre bir kat daha arttırılır.

Ancak :

A) Gebelik yardım parası alabilmek için, gebelik halinin hekim veya diplomalı ebeden alınacak bir belge ile ve doğumdan önce Kuruma bildirilmesi,

B) Doğum yardım parası alabilmek için, doğumun üç ay içinde Kuruma bildirilmesi ve hekim veya diplomalı ebeden alınacak doğum kâğıdı yahut onanmış nüfus kâğıdı örneği ile belgelenmesi,

Şarttır.

Emzirme yardımı

Madde 47 — Sigortalı kadına veya sigortalı olmıyan karısının doğum yapması dolayısıyla sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması şartıyla, Çalışma Bakanlığınca onanacak tarifeye göre her çocuk için bir emzirme yardımı yapılır.

Analık yardımlarından yararlanma şartları

Madde 48 — Analık sağlık yardımları ile emzirme yardımlarından ve yahut maktu gebelik ve doğum para yardımlarından yararlanabilmek için:

A) Sigortalı kadın için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün Analık Sigortası primi ödemiş olması,

B) Sigortalı erkek için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün Analık Sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının doğum yapan kadınla doğumdan önce evlenmiş bulunması,

Şarttır.

Geçici iş göremezlik ödeneği

Madde 49 — Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki 6 şar haftalık sürece, çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Bu ödenek hiçbir şekilde kesilmez.

Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma

Madde 50 — Kurumca sağlanacak olan doğum yardımlarından haklı ve makul sebep olmaksızın yararlanmayı reddeden yahut hekim veya ebe- nin lüzum gösterdiği tedbirleri almaması yüzünden hastalandığı veya has talığının arttığı mütehassis hekim raporu ile tesbit edilen sigortalı kadın- lara geçici iş göremezlik ödeneğinin % 50 si verilmez.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

Madde 51 — 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın, veya karısı analık sigortası yardımından yararlanacak si- gortalı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu kanunda yazılı analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 ncı maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BOLUM — V

MALÜLLÜK SİGORTASI

Sağlanan yardım

Madde 52 — Malüllük Sigortasından sağlanan yardım, malüllük aylığı bağlanmasıdır.

Kimlerin malül sayılacağı

Madde 53 —

- a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen,
- b) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş durumda sayılmıyan- lardan 34 ncü madde gereğince yapılan tedavi sonunda, Kurum sağlık te- sisleri sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlarda çalışabilir durumda ol- madığı belirtilen,

Sigortalı malüllük sigortası bakımından malül sayılır.

Şu kadar ki, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte malül sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya ârızası bulunduğu, önceden veya sonradan, yeterli belgelerle tesbit edilen sigortalı bu hastalık veya ârızası sebebiyle Malüllük Sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Ancak, bu gibi sigortalılara Malüllük Sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz.

Malûllük aylığından yararlanma şartları

Madde 54 — Malûllük aylığından yararlanabilmek için:

- a) 53 ncü maddeye göre malûl sayılmak,
 - b) En az 5 yıldan beri sigortalı bulunmak, her yıl için ortalama olarak en az 120 gün veya toplam olarak 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olmak,
- Şarttır.**

(Kanun sayısı: 1186)

Aylığın hesaplanması

Madde 55 — Malûllük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya işten ayrıldığı tarihten önceki malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 3 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 70 i oranında yıllık malûllük geliri bağlanır.

4 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarkı fıkraya göre hesaplanır. 4 takvim yılından az malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık malûllük gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle tesbit edilir.

Başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda olan sigortalıya yukarıki fıkralara göre hesaplanacak ortalama yıllık kazancının % 80 i oranında yıllık malûllük geliri bağlanır.

Malûllük aylığı, yıllık malûllük gelirinin 12 de biridir.

(Kanun sayısı: 1186)

Aylığın başlangıcı

Madde 56 — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve malûllük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine, kendisinin yazılı isteğinden, malûl sayılmasına esas tutulan raporun tarihi yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise bu raporun tarihinden sonraki ay başından başlanır.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılan sigortalı birinci fıkraya göre aylıkların ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise malûllük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak malûllük aylığı, sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, birinci fıkraya göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Sigortalının kontrol muayenesi

Madde 57 — Malûllük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek malûllük aylığının artırılmasını isteyebilir.

Malûllük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tâbi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek malûllük durumuna göre, malûllük aylığı:

I - Sigortalının istekte bulunması halinde :

a) Yazılı isteğini,

b) Yeni malûllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tâbi tutulma halinde de yeni malûllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmıyan sigortalının malûllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve malûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malûllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malûllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malûllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

Madde 58 — Malûllük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başhyanların malûllük aylıkları çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir.

Yukarıki fıkraya göre malûllük aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak malûllük aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malûllüğünün devam ettiği anlaşılmak şartıyla, eski malûllük aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki aybaşından başlanarak ödenmeye başlanır. Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden malûllük aylığı hesaplanır ve bu aylık önce bağlanan malûllük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

BÖLÜM — VI

YAŞLILIK SİGORTASI

Sağlanan yardımlar

Madde 59 — Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:
Sigortalıya :

- a) Yaşlılık aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları

Madde 60 — A) Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalının:

- a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 5 bin gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunması veya,
- b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve bu süre zarfında en az 5 bin gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması ve yazılı talepte bulunması şarttır.

B) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını dolduran, sigortalılık süresi en az 15 yıl olan ve her yıl için ortalama en az 120 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalıya da yaşlılık aylığı bağlanır.

C) a) 50 yaşını dolduran,

b) Erken yaşlanmış olduğu tesbit edilen veya malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi çalışmalarının en az 1800 gününü maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunan,

Sigortalı da yukarıki (A) veya (B) fıkralarında belirtilen diğer şartlarla yaşlılık aylığından yararlanır.

(Kanun sayısı: 1186)

Aylığın hesaplanması

Madde 61 — 60 ncı maddenin (A) fıkrasında yazılı şartları yerine getirerek yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya işten ayrıldığı tarihten önce malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş, son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 3 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 70 i oranında yıllık yaşlılık geliri bağlanır.

4 takvim yılı prim ödemiş bulunan sigortalının ortalama yıllık kazancı da yukarıki fıkraya göre hesaplanır.

4 takvim yılından az malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi öde-miş olan sigortalının yıllık yaşlılık gelirinin hesabına esas tutulacak orta-lama yıllık kazancı prim ödediği takvim yılları esas alınarak tesbit edilir.

60 ncı maddenin (B) fıkrasına göre yaşlılık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalıya yukarıdaki orandan sigortalılık süresinin 25 yıldan eksik her tam yılı için % 0,50 indirme yapılmak suretiyle yıllık yaşlılık ge-liri bağlanır.

Kadın ise 50, erkek ise 55 ten yukarı yaşta aylık bağlanan sigortalının yıllık yaşlılık geliri yukarıki fıkralara göre kadın ise, 50 erkek ise 55 yaşın-dan sonra doldurmuş olduğu her tam yaş için % 1 artırılarak hesabolu-nur.

Yaşlılık aylığı, yıllık yaşlılık gelirinin onikide biridir.

(Kanun sayısı: 1186)

Aylığın başlangıcı

Madde 62 — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı is-tekte bulunan ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya bu isteğinden sonraki ay başından başlanarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Erken yaşlanmış olması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanan si-gortalının bu husustaki raporunun tarihi, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise, yaşlılık aylığı, raporun tarihinden sonraki ay başından başlanarak verilir.

Yukarıki fıkralara göre aylığının ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte Hastalık Sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olan si-gortalının yaşlılık aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak yaş-lılık aylığı sigortalının Hastalık Sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, yukarıdaki fıkralara göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması

Madde 63 — Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlıyanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yukarıki fıkraya göre yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, eski yaşlılık aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre ye-niden yaşlılık aylığı hesaplanır ve bu aylık önceden bağlanan yaşlılık ay-lığından çoksa hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

Toptan ödeme

Madde 64 — Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan,

- a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş bulunan sigortalıya,
- b) 50 yaşını doldurmuş bulunan ve erken yaşlanmış olduğu tesbit edilen sigortalıya, kendisinin ve işverenlerinin ödediği, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, yazılı isteği üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

(Kanun sayısı: 1186)

BÖLÜM — VII

ÖLÜM SİGORTASI

Sağlanan yardımlar

Madde 65 — Ölüm Sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

- a) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- b) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,
- c) Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Hangi sigortalıların hak sahiplerine aylık bağlanacağı

Madde 66 —

- a) Malûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken, yahut yazılı olarak istekte bulunup malûllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazandıktan sonra ölen,
- b) Bağlanmış bulunan yaşlılık aylıkları, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş durumda olanlardan ölen,
- c) Bağlanmış bulunan malûllük aylıkları sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilenlerden malûllük aylığı alma hakkını yitirmiş durumda olduğu kontrol muayenesi sonunda tesbit edilmeden ölen,
- d) Ölüm tarihinde, en az 5 yıldan beri sigortalı bulunan ve her yıl için ortalama olarak en az 120 gün veya toplam olarak 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan,

Sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

(Kanun sayısı: 1186)

Aylığın hesaplanması

Madde 67 — Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tesbitinde:

a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazanmış bulunduğu malûllük veya yaşlılık aylığı,

b) Malûllük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalı için, ölüm tarihine ve 58 ve 63 ncü maddelerdeki esaslara göre tesbit edilecek aylık,

c) En az 5 yıldan beri sigortalı olan ve her yıl için ortalama olarak en az 120 gün veya toplam olarak 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalının ölüm tarihinden önce malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 3 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının % 70 i üzerinden hesaplanacak yıllık gelirinin onikide biri,

Esas tutulur.

Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malûl sayılarak aylık bağlanmış veya aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, (a) ve (b) fıkralarına göre tesbit edilecek aylıklarda bu hal nazara alınmadan sigortalıya bağlanabilecek aylık esas tutulur. 4 takvim yılı prim ödemiş olan sigortalının ortalama yıllık kazancı (c) fıkrasına göre hesaplanır. 4 takvim yılından az malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan sigortalının yıllık gelirinin hesabına esas tutulacak ortalama yıllık kazanç prim ödediği takvim yılları nazara alınarak tesbit edilir.

Aylık bağlanmamış veya aylık bağlanması için istekte bulunmamış olan sigortalının kadın ise 50, erkek ise 55 ten yukarı yaşlarda ölümü halinde (c) fıkrasına göre hesaplanacak yıllık gelir bu fıkra da belirtilen oran kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurmuş olduğu her tam yaş için % 1 artırılarak tesbit olunur.

(Kanun sayısı: 1186)

Eş ve çocuklara aylık bağlanması

Madde 68 — Ölen sigortalının aylık bağlanmasına hak kazanan kimselerine aşağıdaki hükümlere göre aylık bağlanır :

I - Ölen sigortalının 67 nci madde gereğince tesbit edilecek aylığının :

A) Dul karısına % 50 si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul karısına üçte ikisi,

B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışmıyacak durumda malûl veya 55 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, aylık alan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya üçte ikisi,

(Kanun sayısı: 1186)

C) Çocuklardan :

a) 18 yaşını veya orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışamayacak durumda malûl bulunanların her birine % 25 i,

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve baba-sız kalan veya ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50 si,

Oranında aylık bağlanır.

II - Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklarıyla sigortalının ölümünden sonra doğan çocukları, bağlanacak aylıktan yukarda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin aylıklarından orantılı olarak indirmeler yapılır.

IV - Sigortalının çocuklarına bağlanan aylıklar; çocuğun 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Bu yaşları doldurdukları tarihlerde çalışamayacak durumda malûl olan çocukların aylıkları, bu yaşlara vardktan sonra da kesilmez. 101 inci madde hükmü saklıdır.

V - Sigortalının dul karısı evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca aylık yeniden bağlanır. Sonraki kocasından da aylık almaya hak kazanan dul karıya, bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

VI - Aylık almakta iken evlenen kız çocukların aylıkları kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenmenin son bulması halinde, IV ncü fıkra hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden aylık bağlanır.

Ana ve babaya aylık bağlanması

Madde 69 — Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait aylığın % 25 ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı değilse ana ve babanın aylık bağlanma hakları düşer.

Aylığın başlangıcı

Madde 70 — Sigortalının ölümünde ölüm sigortasından hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa hak kazandıkları tarihten sonraki ay başından başlar.

Malûllük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerinin aylıkları, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

Toptan ödeme

Madde 71 — Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiçbiri bu kanuna göre Ölüm Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde aşağıdaki hükümler uygulanır :

I — Ölen sigortalının kendisinin ve işverenlerinin ödedikleri Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları primleri toplamının :

A) Dul karısına % 50 si, toptan ödeme alacak durumda çocuğu bulunmayan dul karısına üçte ikisi,

B) Sigortalı eşinin ölümü tarihinde çalışmıyacak durumda malûl ve ya 55 yaşını doldurmuş olan ve geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen kocasına % 50 si, toptan ödeme yapılan çocuğu bulunmayan aynı durumdaki kocaya üçte ikisi,

(Kanun sayısı: 1186)

C) Çocuklardan :

a) 18 yaşını veya orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışmıyacak durumda malûl bulunanların herbirine % 25 i,

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayanların herbirine % 50 si,

Toptan ödeme şeklinde verilir.

II - Sigortalı tarafından evlât edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları, yapılacak toptan ödemeden yukarda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemez. Bu sınırın aşılmasında için gerekirse hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirmeler yapılır.

IV - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktardan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına verilir. Ancak, bunların herbirinin hissesi % 25 i geçemez.

V - Yukarıki esaslara göre toptan ödeme yapıldıktan sonra kalıntı olursa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocukları ile nesebi düzeltilecek veya babalığı hükme bağlanacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

BÖLÜM — VIII

PRİMLER

Prim alınması

Madde 72 — İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

Genel yönetim giderleri, Kurumun yıllık genel gelirlerinin % 10 unu aşamaz.

Prim oranları

Madde 73 —

A) Tarifesine göre tesbit edilecek İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası priminin tamamı işverenler tarafından verilir. Bu primin nisbeti % 6 yı geçemez.

B) Hastalık Sigortası primi, sigortalının kazancının % 8 i, 3 ncü madde II nci bendinin (B) fıkrasında belirtilen çıraklar için ise % 4 üdür.

Bunun yarısı sigortalı hissesi, yarısı da işveren hissesidir.

C) Analık Sigortası primi, sigortalının kazancının % 1 i'dir Bu primi vermekle yalnız işveren yükümlüdür.

D) Malûllük Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 11 i'dir. Bunun % 5 i sigortalı hissesi, %6 sı da işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için Malûllük Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 14 üdür. Bunun % 6 sı sigortalı hissesi % 8 i de işveren hissesidir.

(Kanun sayısı: 899)

İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti

Madde 74 — İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre tesbit edilir.

İş kolları, tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflar da özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrılır.

Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıf ve derecelerine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belli edilmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların düşünceleri sorulduktan sonra Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konacak bir tarife ile tesbit olunur.

Prim tarifesini gerekli görülürse aynı usulle değiştirilebilir.

Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gerekecek her türlü sigorta yardımları ve idare masrafları ile bağlanacak gelirlerin tesis sermayeleri toplamı göz önünde tutularak hesaplanır.

Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi

Madde 75 — Yapılan işin 74 ncü maddede belirtilen tarife göre hangi tehlike sınıf ve derecesine girdiği ve ödenecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi oranı Kurumca belli edilerek işverene yazı ile bildirilir.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önleyecek tedbirler hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun bulunmadığı tesbit edilen işler, Kurumca daha yüksek primli derecelere konulabilir.

Kurum, tesbit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yaptıracığı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin isteği üzerine değiştirilebilir.

Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce işverene ve işveren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır.

Böylece, karara bağlanacak değişiklikler, yukarıdaki fıkra yazılı karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

İşveren, tehlike sınıf ve derecesiyle prim oranı hakkında Kurumca yapılacak yazılı bildiriye aldıktan sonra bir ay içinde Çalışma Bakanlığına itirazda bulunabilir. Bakanlık bu itirazı inceliyerek 3 ay içinde vereceği kararı ilgiliye bildirir.

İtiraz primlerin ödenmesini geciktirmez.

İşveren bu madde gereğince tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma Bakanlığına yahut bu Bakanlığın vereceği karar üzerine Danıştaya başvurursa, bu kanunun 81 nci maddesinin uygulanmasında, İcra ve İflâs Kanununun ilgili maddesinde yazılı bir yıllık süre, birinci halde Bakanlık kararının iptal süresi sonunda, ikinci halde ise Danıştay kararının kesinleştiği tarihten başlar.

Tehlike sınıf ve derecelerine dokunabilecek değişiklikler

Madde 76 — İşveren, tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek her türlü değişiklikleri bir ay içinde kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür.

Bu bildirme üzerine Kurum, yaptıracığı incelemeler sonunda tehlike sınıf ve derecesini değiştirebilir.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse bu konuda Kurumca verilecek karar değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından uygulanır.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse :

- a) Tehlike sınıfı yükseliyorsa değişikliğin meydana geldiği,
- b) Tehlike sınıfı alçalıyorsa, değişikliğin Kurumca öğretildiği,

Tarihler esas alınmak ve bu tarihlerden sonraki ay başından uygulanmak üzere, Kurumca karar alınır.

Prime esas ücretler

Madde 77 — Sigortalılarla işverenlerin bir ay için ödiyecekleri primlerin hesabında :

- a) Sigortalıların o ay için hakettikleri ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,
- c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fıkralarında yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Brüt toplamı esas alınır.

Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 kuruşa kadar olan lira kesri nazara alınmaz. 50 kuruş ve daha fazla olan kesirler liraya çıkarılır.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti veya kâra katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödemelerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları 78 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla belli edilir.

Şu kadar ki, sigortalının ayrıca belirli bir kazancı varsa, bu takdirde prim ve ödeneklerin hesabına esas tutulacak günlük kazancı, yukarıki fıkraya göre hesabedilecek günlük kazancına belirli kazancı üzerinden hesaplanacak günlük kazancı ilâvesi suretiyle bulunur.

Bu kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tesbitinde her işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Günlük kazanç sınırları

Madde 78 — Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazançların üst sınırı 120 lira alt sınırı 12 liradır.

Günlük kazançları yukarda belirtilen asgari hadden daha az olanlarla, ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları 120 liranın üstünde olanların kazançları da 120 lira olarak hesaplanır.

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder.

Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler yukarda yazılı üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa fark, sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

(Kanun sayısı: 1186)

Prim belgeleri ve ölçümleme

Madde 79 — İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazanç toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primlerini gösteren ve niteliği, usul ve esaslarıyla verilme süreleri hazırlanacak tüzükte belirtilecek olan kayıt ve belgeleri Kuruma ve sigortalı hesap kartlarını sigortalılara vermeye veya o ay içinde sigortalı çalıştırılmadığını ve ücret ödenmediğini süresi içinde yazılı olarak Kuruma bildirmeye mecburdur.

Bu belgeler, tüzükte belirtilen usul ve esaslara göre düzenlenmez veya vaktinde Kuruma verilmezse yahut bu belgelerin dayandığı kayıtlar belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte görülmezse veyahut belgelerde yazılı olanları doğrulayacak kayıt ve belgeler gösterilmezse, Kurum Sigorta primleri hesabına esas tutulacak kazançlar toplamını, hazırlanacak tüzükteki usul ve esaslara göre ölçümleyebilir.

Ölçümleme sonucunda tesbit edilecek prim borcu işverene tebliğ edilir. İşveren bu borca karşı 15 gün içinde, itiraz edilen miktarın yüzde biri tutarında bir ücreti peşinen Kurum veznesine yatırmak suretiyle, prim itiraz komisyonuna başvurabilir. İtiraz takibi durdurur. Peşin alınan ücret, itiraz

sonucuna göre, haklı çıktığı oranda işverene iade olunur. Taraflar, prim itiraz komisyonu kararı aleyhine, kararın tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde yetkili iş mahkemesine müracaat edebilirler. Mahkemeye müracaat edilmesi prim borcunun takibini ve ödenmesini durdurmaz. Prim itiraz komisyonunun teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile hangi üyelerine ve ne miktar ücret verileceği tüzük ile tesbit olunur.

Sigorta primlerinin ölçümleme yolu ile tesbit olunması, işverenin usul ve esasları tüzükle tesbit olunacak kayıt ve belgeleri düzenleme ve Kuruma verme yükümünü kaldırmaz.

Usul ve esasları tüzükle tesbit olunacak belgeleri işveren tarafından verilmeyen sigortalılar çalıştıklarını, hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde mahkemeye başvurarak alacakları ilâm ile ispat ederlerse bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamaları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte, bu kanunda yazılı prim ödeme şartını yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler işveren tarafından verilmediği veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tesbit edilirse, hastalık ve analık sigortalarından gerekli yardım yapılır.

Primlerin ödenmesi

Madde 80 — İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların sigorta primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendilerine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Prim süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına, sürenin bittiği tarihten başlayarak bir aylık süre için % 10 ve bundan sonraki her ay için % 2 gecikme zammı uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve tutarı bu zammın uygulandığı prim miktarının % 20 sini geçemez.

Dâva veya icra kovuşturması açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

Primlerin zamanında ödenmeyen kısmı için, gecikme zammının uygulandığı sürenin sonundan itibaren kanuni faiz tahsil olunur. 82 nci madde şümulüne giren müteselsil sorumluluk halinde faiz borçları da nazara alınır.

Ödenmeyen primler için Kurumca düzenlenecek belgeler

Madde 81 — Bu kanuna göre alınacak sigorta primlerinin ödenmesi için Kurumca işvrene yapılacak bildiri üzerine prim borçları ödenmezse, Kurumca düzenlenen ve işverenin prim borcu miktarını gösteren belgeler resmi dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflâs dairelerince, bunların tabi oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

Prim borçlarına halef olma

Madde 82 — Sigortalıların çalıştırıldığı işyeri devredilir veya intikal ederse, eski işverenin Kuruma olan sigorta primi ile gecikme zammı borçlarından aynı zamanda yeni işveren de müteselsilen sorumludur.

Bu hükme aykırı sözleşmeler muteber değildir.

Teminatın prim borçlarına karşılık tutulması

Madde 83 — Devlet, il ve belediyeler ile sermayesinin en az yarısı Devlet, il ve belediyelere ait her çeşit teşekkül ve müesseseler, kamu müesseseleri ve özel kanunlarla kurulan teşekküllerce ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanlarla bunların adresleri, ilgili makamlar tarafından Kuruma bildirilir. İş alanlar tarafından bu işlere karşılık gösterilen her türlü teminat, prim ile gecikme zammı borçları kalmadığına dair Kurumdan alınan bir belge gösterilmedikçe geri verilmez. Ödenmemiş sigorta primleri ile gecikme zamları tutarı bu teminattan kesilerek veya teminat paraya çevrilerek Kuruma yatırılır. Ancak, prim ile gecikme zammı borçları için Kurumca kabul edilecek bir banka teminat mektubu Kuruma tevdi olduğunda, iş alanların yukarıda belirtilen teminatları Kurumun vereceği belgeye istinaden geri verilir.

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi

Madde 84 — Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir.

İşverenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takip eden ay başından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, Analık, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

İSTEĞE BAĞLI SİGORTA

Şartlar

Madde 85 — Sigortalılık süresi en az 5 yıl olan ve en az 750 gün malûl-lük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalı aşağıdaki şartlarla malûl-lük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edebilir :

a) İsteğe bağlı olarak sigortaya devam edeceğini Kuruma yazı ile bil-dirmek,

b) Daha önce kendisine aylık bağlanmamış veya toptan ödeme yapıl-mamış olmak,

c) İsteğe bağlı olarak sigortaya devam isteğinin kabul edildiğinin Ku-rumca sigortalıya yazı ile bildirildiği tarihten sonra gelen ve Kurumca belli edilecek taksit dönemi başından başlayarak her yıl en az 300 gün sigorta primi ödemek.

(c) Bendi gereğince ödenecek primler, sigortalının, yazılı istekte bu-lunduğu tarihten önce prim ödediği son takvim yılında elde ettiği ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamının prim ödeme gün sayısı toplamına bölünmesiyle bulunacak ortalama günlük kazanç göre alınır. Böylece tesbit olunacak günlük kazancın lira kesirleri liraya çıkarılır.

Bu suretle tesbit olunan günlük kazanç, sigortalı tarafından, takvim yılı başından üç ay önce Kuruma yazıyla bildirilmek şartıyla her yıl % 10 ora-nında arttırılabilir.

Günlük kazançlar, 78 nci maddeye göre tesbit edilen alt sınırdan aşağı ve üst sınırından yukarı olamaz.

Ortalama günlük kazanç üzerinden 73 ncü maddenin (D) fıkrasına göre tesbit olunacak primlerin tümünü sigortalı öder.

Sigortalıların zorunlu ve isteğe bağlı olarak ödedikleri primler, bu prim-lere ait gün sayıları ve yıllık kazanç tutarları birleştirilir.

Sigorta haklarını isteğe bağlı olarak devam ettirenler yıllık primlerini Kurumun belli edeceği tarihlerde dört eşit taksitte öderler. Her hangi bir taksidi kanunî faiz ile birlikte ve taksit tarihinden başlayarak en geç altı ay içinde yatırmayan sigortalılar başlamış bulundukları isteğe bağlı sigor-taya devam edemezler.

Bu gibiler bir yıl geçmedikçe yeniden isteğe bağlı sigortaya devam et-mek isteğinde bulunamazlar.

Topluluk sigortası

Madde 86 — Kurum, 2 nci ve 3 ncü maddelere göre sigortalı durumda bulunmayanların, Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlarla (iş kazalariyle meslek hastalıkları), (hastalık), (analık), (malûllük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapabilir.

BÖLÜM — X

ORTAK HÜKÜMLER

Üçüncü kişinin aracılığı

Madde 87 — Sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile, bu kanunun işverene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl işveren de sorumludur.

Bir işte veya bir işin bölüm veya eklentilerinde işverenden iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştıran üçüncü kişiye aracı denir.

Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç

Madde 88 — İş kazalariyle meslek hastalıkları, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı ve hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki üç takvim ayı içinde, bu kanunun uygulandığı bir veya birkaç işte 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançların toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bazı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödenek ve gelire esas olan kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde ettiği kazanç toplamının 77 nci maddenin (a) fıkrasına göre ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

77 nci maddenin (c) fıkrasına göre yapılan ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında nazara alınmaz.

Günlük kazancın hesabında 77 nci maddenin (b) fıkrasında belirtilen ödemeler de nazara alınmışsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı, 77 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı ücret toplamının 90'a veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazançca bunun % 50 si oranında bir ekleme yapılarak bulunan miktardan çok olamaz.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının tesbitinde, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son üç aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

12 aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla iş göremezliğe uğrarsa, günlük kazancı, iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih arasındaki sürede elde ettiği kazanç toplamı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşe girdiği gün iş kazasına uğrayan sigortalının da taraflarca kararlaştırılmış olan günlük ücreti günlük kazanç sayılır. Sigortalı olarak çalışmaya ilk defa başlayanlar hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğrayan ve parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri bir işte çalışan sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işte çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının tesbitinde, bu işler dolayısıyla elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı nazara alınır ve günlük kazanç yukarıki esaslar dairesinde hesaplanır.

Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana çıkmış ise, günlük kazancı, bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıki hükümlere göre hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması

Madde 89 — İş kazası meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısıdır.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa geçici iş göremezlik ödeneği günlük kazancının üçte ikisi üzerinden hesaplanır.

Sağlık müesseselerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirilen sigortalıya günlük kazancının üçte biri verilir. Bu yoldan tedavi ettirilen sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimsesi varsa, bu ödenek sigortalının günlük kazancının yarısına çıkarılır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı ârıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin doksanda bir arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek, Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek, kazancının üçte ikisidir.

Muayene için sigortalıya verilecek belge

Madde 90 — İşveren, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenliyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Bu belgede yazılı bilginin yanlış olması sebebiyle sigortalıya yersiz olarak verilen ödenekler ile sigortalının eş ve çocuklarına yersiz olarak yapılan sağlık yardımları masrafları işverenden alınır.

Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi

Madde 91 — Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

Gelir ve aylıkların birleşmesi

Madde 92 — Hem malûllük hem de yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı bağlanır.

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanının tümü, eksik olanının da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylığın da yarısı verilir. Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmadan önce iş kazalarıyla meslek hastalıkları

sigortasından bağlanan ve sermayeye çevrilen gelirler ile yaşlılık sigortasından yapılacak toptan ödemelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Malûllük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya yalnız aylık verilir.

Ana ve babalarından

gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar

Madde 93 — Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan intikal eden gelir ve aylıklardan yüksek olanının tümü eksik olanının da yarısı bağlanır.

Ancak, 71 inci madde gereğince yapılacak toptan ödemelerde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

Lira kesirleri

Madde 94 — Bu kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı

Madde 95 — Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. 25, 57 ve 101 inci maddeler hükümleri saklıdır.

Aylıkların sınırı

Madde 96 — Bu kanuna göre malûllük ve yaşlılık sigortasından bağlanacak aylıklar ile, ölüm sigortalarından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın yıllık tutarı 78 nci maddedeki günlük kazanç alt sınırının 360 katından daha az, prime esas günlük kazanç üst sınırının bir yıllık tutarı üzerinden hesaplanacak aylığın yıllık tutarından fazla olamaz.

Sosyal Sigortalar Kurumuna devrolunan sandıklardan 991 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanmış emekli âdi malûllük veya vazife malûllüğü aylıkları ile mezkûr kanunun geçici 1 nci maddesinin 1 nci fıkrasına göre kurumca bağlanacak aylıklarla dul ve yetim aylıkları (aylık alan tek kişi de olsa) toplamı yukarıki fıkraya göre bulunacak alt sınırdan aşağı olamaz.

(Kanun sayısı: 1186)

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması

Madde 97 — Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak ve 78 nci madde gereğince Bakanlar Kurulu kararı ile tesbit olunacak günlük kazancın alt sınırında meydana gelecek yükselmelerde, iş kazalarıyla meslek hastalıkları hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tesbit edilen alt sınırın altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek veya gelir almakta olanların veya almaya hak kazanmış bulunanların bu ödenek ve gelirleri, günlük kazancın alt sınırının yükseltildiği tarihten başlanarak, yükseltilmiş günlük kazanç alt sınırına göre artırılır.

Gelir ve aylıkların ödenmesi

Madde 98 — Sigortalıya ve hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir ve aylıklar üç ayda bir peşin verilir. Gelir veya aylığın bağlanış tarihi ile ilk dönem arasındaki haklar ayrıca ödenir.

Peşin verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Hakkın düşmesi

Madde 99 — Bu kanunla aksine hüküm bulunmadıkça, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık ve ölüm sigortaları hakları, hakkı doğuran olay tarihinden başlanarak beş yıl içinde istenmezse düşer.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından herhangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını beş yıl içinde almayanların bu döneme ilişkin gelir ve aylıkları ödenmez.

Geçici iş göremezlik ödenekleri hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Avans

Madde 100 — Kurum, gelir aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlamış bulunan ve gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalıya veya hak sahibi kimselerine, ileride alacaklarından kesilmek üzere, avans verebilir.

Eş ve çocukların kontrol muayeneleri

Madde 101 — Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan çalışmayacak durumda malûl koca ve çocuklar ile malûllük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalının çalışmayacak durumda malûl koca ve çocukları, Kurumca kontrol muayenesine tâbi tutulabilir.

Malûl koca 55 yaşını doldurduktan sonra kontrol muayenesine tâbi tutulmaz.

(Kanun sayısı: 1186)

Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda tesbit edilecek malûllük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırılmazsa, koca ve çocukların çalışmayacak durumda malûl sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Şu kadarki , kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlanarak üç ay içinde yaptırılır ve malûllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar eksiltildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve malûllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Yol Parası

Madde 102 — Bu kanun gereğince, sigortalılar ile bunların hak sahibi kimseleri veya geçindirmekle yükümlü oldukları kimseler :

- a) Muayene ve tedavi,
- b) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- c) Analık,
- d) Sürekli iş göremezlik veya malûllük durumlarının tesbiti,
- e) Erken yaşlanma halinin tesbiti,
- f) Sağlık durumlarının tesbiti,
- g) Raporlarının Kurumca yeter görülmemesi üzerine yeniden muayene,
- h) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla Kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirse, bunların ve sağlık durumları sebebiyle başkalarıyla birlikte gitmelerinin gerektiği hekim raporu ile belgelenenlerle birlikte gidecek kimselerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları Çalışma Bakanlığınca onanacak tarife göre Kurumca ödenir.

İlgililerin istekleri veya itirazları üzerine Kurumca muayeneye gönderilenlerden, sadece, isteklerinin doğru olduğu anlaşılanların ve gerektiğinde bunlarla beraber gidenlerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları verilir.

Yukarıda belirtilen durumlarda, gerek bulundukları, gerekse gönderdikleri yerlerde yapılan muayene ve müşahedeler için ilgililerden Kurumca masraf alınmaz.

Cenaze masrafı karşılığı

Madde 103 — İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya malûllük yahut yaşlılık aylığı almakta iken veyahut sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafı karşılığı ödenir.

Cenaze gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tesbit edilen tarifedeki miktarı geçmiyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu miktardan az olursa artanı sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse Ölüm Sigortası hesabından karşılanır.

Kısa vâdeli sigorta kollarında nazara alınmıyan süreler

Madde 104 —

A) Her hangi bir sebeple silâh altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

B) Hükümlülükle sonuçlanmıyan tutuklukta geçen süre,

C) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalılarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

Bu kanunun 35, 37, 48, 49 ve 51 inci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmedeği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve 15 ayın hesabında da nazara alınmaz.

Uzun vâdeli sigorta kollarında nazara alınmıyan süreler

Madde 105 — Malûllük yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında, malûllük veya yaşlılık aylıkları kesilmiş bulunan sigortalıların kendilerine veya ölümlerinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanması gerekirse, malûllük ve yaşlılık aylığı ödenen süreler, ortalama yıllık kazanç ve prim ödeme gün sayısının hesabında nazara alınmaz.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler

Madde 106 — Bu kanunun uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler :

a) Karısı, çalışamıyacak durumda malûl veya 55 yaşını doldurmuş kocası,

(Kanun sayısı: 1186)

b) 18 yaşını veya orta öğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yüksek öğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış yahut 18 yaşını doldurmuş olup da çalışamıyacak durumda malûl çocukları,

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneği verilmesine hak kazanılan tarihten önce, sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da (b) fıkrası kapsamına girerler.

Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı

Madde 107 — 2 nci maddede belirtilen sigortalılardan hastalık ve analık sigortalarının uygulanmasında, ödenen primin ilişkin olduğu günü takibeden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Ancak, sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işveren lokavt yapması hallerinde sigortalılık niteliği bu sürelerin sona ermesini takibeden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

(Kanun sayısı: 1186)

Sigortalılık süresi

Madde 108 — Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmıyan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir.

Raporlar

Madde 109 — Bu kanunun uygulanmasında :

A) Sigortalıların sürekli iş göremezlik, malûllük ve erken yaşlanma hallerinin,

B) Hak sahibi kimselerin malûllük durumlarının,

Tesbitinde, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve ârızalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmıyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

TÜRK-İŞ

Bilgi Merkezi

İlgililerin durumlarının tesbitinde son muayene raporu esas tutulur. Yukarıda belirtilen raporlar üzerine, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sigortalının kasdı ve suç sayılır hareketi

Madde 110 — Kasdı veya suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Sigortalıya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.

Sigortalının bağışlanmaz kusuru

Madde 111 — Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiç bir gereği veya yararı bulunmayan bir işi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savsaması kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur.

BÖLÜM — XI

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Emekli sandıkları kanunlarına tabi olanlar

Madde 112 — Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununa tâbi kimseler hakkında bu kanunun analık sigortası hükümleri sözü geçen sandık tarafından uygulanır.

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile ilgili bulunanlara iş kazası, meslek hastalığı ve analık hallerinde ilgili teşekküllerce yapılacak yardımlar bu kanunla belirtilen haklardan ve ödemelerden aşağı olamaz.

Maden işçileri

Madde 113 — Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde gerek bakımları, gerekse kendilerine veya bunların hak sahibi kimselerine verilecek ödenekler hakkında 10/9/1337 tarihli ve 151 sayılı Kanun hükümleri yerine bu kanun uygulanır.

151 ve 1593 sayılı kanunlarla ilgili hükümler

Madde 114 — Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümlerinin uygulandığı yerlerde çalışan ve hastalanan sigortalıların tedavileri hakkında, 151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mutaallik Kanun'un 6 ncı ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 180 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Ancak, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 180 inci maddesinin, hastalanan işçilerin tedavileri ile ilgili hükümleri dışında kalan ve işçilerin sıhhi durumlarının denetlenmesinin sağlanmasına, işyerlerinde hekim çalıştırılmasına, hasta odası ve ilk yardım araçları bulundurulmasına ve diğer hususlara ilişkin hükümleri saklıdır. Bu maksatla çalıştırılan hekim, Kurumun yapmakla yükümlü olduğu muayene, tedavi ve ilk yardım hizmetlerinde Kurumca kullanıldığı takdirde buna ait ücretler ve harcanan ilk yardım malzemesi bedelleri Kurumca ödenir.

Savcılıktan bilgi istenmesi

Madde 115 — Kurum, bu kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyla yapılan soruşturmaların sonucu hakkında Cumhuriyet Savcılıklarından bilgi isteyebilir.

Bildiri ve itiraz

Madde 116 — Kurum, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler.

İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

Hekimlerin ve sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması

Madde 117 — Kurum, sigortalılar ile eş ve çocuklarının muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekim ve ebelerin isim ve adreslerini işverenlere bildirir. İşverenler de bunları sigortalılara duyururlar.

Hastalananlar, muayene ve tedavileri için, isim ve adresleri duyurulan hekimlerden birini seçmekte serbesttirler.

Ancak, tedaviye başlayan hekimin değiştirilmesi, tedavi eden hekimin yanına danışman hekimlerinin katılması ve sigortalılar ile eş ve çocuklarının sağlık müesseselerine yatırılmaları, müdavi hekimin teklifi veya görülecek lüzum üzerine Kurumca yapılır.

Sigortalı, sağlık durumu bir sağlık tesisine yatırılmasını veya Umumî Hıfzıssıhha Kanununa göre bir sağlık müessesesinde tecridini gerektirirse, sağlık müessesesine yatırılır.

Tedavinin Kurum hekimlerince yapılacağı

Madde 118 — Hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olanlar Kurumca tesbit edilecek belgelerle Kuruma bağlı sağlık müesseselerine veya Kurum hekimlerine başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

Kurum sağlık hizmetlerinde çalıştırılacak tabip, diş tabibi, eczacı, biyolog, kimyager, kimya lisansiye, kimya mühendisi ve veterinerlerden, haricte serbest olarak sanat ve mesleklerini, resmi ve özel herhangi bir müessesede maaşlı, ücretli veya sözleşmeli olarak, görev almamağı ve Kurumun mesai saatlerine tabi olmayı kabul edenlere, 7244 sayılı kanunun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmüne tabi olmaksızın, aylıklarına ek olarak 10 ayda 2500 lirayı geçmemek üzere bir tazminat verilir.

Yukardaki fıkra da belirtilen personelden acil vakalar için mesai saati dışında sağlık tesisine çağrılanlarla nöbet tutanlara, ödenecek tazminatlarla uygulanacak esas, şekil ve nisbetler bir tüzükle belirtilir. Bu tüzüğü Çalışma Bakanlığı ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı müştereken hazırlarlar.

(Kanun sayısı: 672)

Hesap kartları için yapılacak itiraz

Madde 119 — Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gerekir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına:

A) İşveren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde, çalışılan takvim yılından,

B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten,

Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.

Yaş

Madde 120 — İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yitürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya bu kanuna tâbi

olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, Sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfusu kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmıyanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır.

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği

Madde 121 — Bu kanun gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

İşe alıştırma

Madde 122 — Sürekli iş göremezlik geliri veya malüllük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabilceği umulanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

Kurumun bu husustaki yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli iş göremezlik geliri veya malüllük aylığının yarısı, bildiride belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.

Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi

Madde 123 — Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastane, sanatoryum, prevantoryum, yataklı ve yataksız dispanser, sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler kurup işletebileceği gibi, gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hakim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir.

Kurum, her türlü yataklı sağlık tesisleri ile serbest eczane bulunmıyan yerlerdeki yataksız sağlık tesislerinde sorumlu eczacı bulundurmak ve usulüne göre ruhsat almak suretiyle, eczane açabilir.

Serbest eczane bulunan yerlerdeki yataksız sağlık tesislerinde Kurumca eczane açamaz. Bu gibi yerlerde, Kurum, serbest eczanelerden biri veya birkaçı ile anlaşma yapar. Şu kadar ki, mevcut serbest eczanelerle anlaşma yapılması mümkün olmıyan veya Kurumca mahzurlu görülen yahut eczanesi kapanan yerlerde, Kurum Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının muvafakatiyle eczane açabilir. Bu yerlerde yeni bir serbest eczane açıldığı takdirde Kurum en geç bir yıl içinde kendi eczanesini kapatır.

Kurum eczanelerinden, Kurumca yapılacak sağlık yardımlarından faydalanacak olanlarla Kurum mensuplarından başkasına ilaç ve tıbbi mal-

zeme verilmez. Ancak, serbest eczane bulunmayan yerlerde veya serbest eczanelerde bulunmayan hayat kurtarıcı ilaç ve tıbbi malzeme bedeli karışığında verilebilir.

Ayakta tedavi edilenlere Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç ve tıbbi malzemenin listesi, her yılın ilk ayında Kurumca ilân edilir. Bu liste ile, Kurum eczanelerinden verilecek ilaç ve tıbbi malzemenin ambalaj ve verilmiş şekilleri, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu Başkan ve üyeleriyle bir farmakodinami Profesörü ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Eczacılık İşleri Genel Müdüründen teşekkül edecek kurul tarafından tesbit olunur. Liste dışında ilaç ve tıbbi malzeme almak isteyenler bunun bedelinin tamamını öderler.

Kurumca eczane açılmış olması, o yerde hekimlerin ecza dolabı açmasına engel olamaz

Koruyucu tedbirler alınması

Madde 124 — Kurum, sigortalıları, sağlık durumlarını kontrol amacıyla, istediği zaman sağlık muayenesine tabi tutabileceği gibi, koruyucu hekimlik bakımından gerekli her türlü koruyucu tedbirleri de alabilir.

Kurum hekimlerinin raporları

Madde 125 — Kurum hekimlerince sosyal sigorta işlemleri için düzenlenen raporlar işyeri hekimi tarafından verilen raporlar yerine geçer.

Resim, Harç ve Damga Vergisi muaflığı

Madde 126 — Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harç ve Damga Vergisi alınmaz.

Ücretlerden kesinti yapılmıyacağı

Madde 127 — İşveren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden vesair masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden indirme yapamaz.

Yardımlaşma sandıkları

Madde 128 — Sigortalı çalıştırılan her türlü işlerde ve iş yerlerinde, her hangi ad altında kurulmuş veya kurulacak olan borç verme, emekli ve yardım sandıkları ve benzerleri, faaliyetlerine ve kuruluş amaçlarına göre ilgililere menfaatler sağlamaya devam edebilir.

Bu sandıklara paraca yardımda bulunmak veya bunların yüklerini paylaşmak halleri, bu Kanun gereğince işverene düşen ödevlerin yerine getirilmesine engel olamaz.

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu

Madde 129 — Bu kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca görevlendirilecek bir ortopedi uzmanı, Çalışma Bakanlığı ile Kurum tarafından görevlendirilecek iş hekimliğinde tecrübeli birer uzman, biri göğüs hastalıkları öbürü de hijyen profesörü olmak üzere Ankara Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek iki hekimden ve en yüksek kademedeki işveren kuruluşu tarafından seçilecek bir hariciye uzmanı ile en yüksek kademedeki işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir dahiye uzmanından teşekkül eden bir Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek hekimlerden biri doçent olabilir. Profesörlükte kıdemli olan hekim, kurula başkanlık eder.

Bu kurulda görevlendirilecek hekimlerin hizmet süresi üç yıl olup yeniden görevlendirilebilirler.

Kurula iştirak edeceklere, katıldıkları her toplantı için verilecek huzur hakkı tüzükte belli edilir. Bunlara ödenecek huzur hakları hakkında 7244 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir.

Kurul en az haftada bir defa toplanır.

Kurul gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini alabilir.

Kurum memurlarının teftiş yetkileri

Madde 130 — Kurumun teftişe yetkili memurlarına, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi tanınmıştır.

Kurumun teftişe yetkili memurları, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine veya işin yürütüm tarzında sağlık ve iş güvenliği usul ve teamüllerine aykırı durumlarla karşılaşılırsa, durumu usulüne uygun olarak tetkik ve tesbit ederler. Tesbit olunan hususlar Kurumca ilgili mercie intikal ettirilir.

Hizmetlerin birleştirilmesi

Madde 131 — 5/1/1961 tarihli 228 sayılı Kanunda sözü geçen Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu yerine bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bildiri

Madde 132 — Bu kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümleri uygulanır.

Özel sigortalar

Madde 133 — Özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümler, sosyal sigortalar hakkında uygulanmaz.

Uyuşmazlıkların çözüm yeri

Madde 134 — Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

Tüzükler

Madde 135 —

A) :

a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;

b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;

c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;

d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;

e) 129 uncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;

f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceği;

Çalışma ve Sağlık Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,

B) :

a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve Sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;

b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçümleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;

c) Sigortalıların tescili, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur bulundukları usul ve esaslar; isteğe bağlı sigortaya tabi tutulananların prim ödeme şekilleri;

d) Gelir ve aylıkların ödeme zamanı;

e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlere ve bunların işverenlerine uygulanacağı;

f) 8 inci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı;

g) 118 inci madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar;

h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;
Çalışma Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzük ile tesbit olunur.

Kurumun adı

Madde 136 — 4792 sayılı kanunla kurulmuş bulunan (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adı (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM — XII

KARŞILIKLAR VE TEKNİK BİLANÇO

Karşılıklar

Madde 137 — Her hesap yılı sonunda, o yıl içinde elde olunan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden ve Kurumun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır:

- a) Matematik karşılık,
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Diğer karşılıklar,
- d) Olağanüstü karşılık.

Matematik karşılık; bu kanun gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu kanun gereğince ileride malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından Kurumca yapılacak ödemelerin bilanço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık; her hangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin, o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

Sigorta kolları arasında borçlanma

Madde 138 — Kurum, herhangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle bunların yönetim giderlerini karşılamak üzere, başka bir sigorta kolu fonundan, sonradan mahsubu yapılmak şartıyla, gerekli harcamaları yapabilir.

Teknik bilânço

Madde 139 — Sosyal sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, beş yılda bir ve gerekirse daha önce Kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği sağlanmak üzere, bir raporla Çalışma Bakanlığına bildirilir.

BOLUM — XIII

CEZA HÜKÜMLERİ

Müeyyideler

Madde 140 — A) 8 inci maddede belirtilen hükümleri yerine getirmeyen işverenler,

B) Bu kanunla yükletilen ve yukarıki fıkrada belirtilen husus dışında kalan yükümleri Kurumca yapılacak yazılı ihtarla rağmen 15 gün içinde yerine getirmeyen işverenler,

Hakkında 200 liradan 5.000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Tekerrür halinde hükmolunacak ağır para cezası, birinci defasında 1.000 liradan, ikinci defasında ise 1.500 liradan aşağı olamaz.

İşverenler Kurumun bu yüzden uğrıyacağı zararları da umumi hükümlere göre ayrıca öderler.

Prim borçları hakkında, bu maddede yazılı cezalar uygulanmaz.

BÖLÜM — XIV

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kanunun uygulanma alanı

Geçici Madde 1 — Bu kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştıran işverenler ile bunların çalıştırdıkları kim-seler hakkında, ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilâtı

kurulduktan sonra Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır. Bakanlar Kurulunca bu fıkraya göre alınacak uygulama kararları, sigorta kollarının hepsini veya bir kısmını kapsayabilir.

Yukarıki fıkranın uygulanmasında :

a) Yılın bazı dönemlerinde tam veya fazla çalışılan, bazı dönemlerinde de kısmen çalışılan veya hiç çalışılmıyan işler için, tam veya fazla çalışılan dönemdeki çalışanlar sayısı,

b) Aynı işverenin aynı şehir, kasaba veya köyde bulunan işlerinde çalışanlar sayısının toplamı,

esas tutulur.

Çalıştırılanlar sayısının tesbitinde, 3 üncü ve geçici 20 nci maddelerle istisna edilen kimseler nazara alınmaz.

Çalıştırılanlar sayısı, sonradan, yukarıda belirtilen sınırların altına düşmüş olsa bile, bu işlerde çalışanlar hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Sigortaya tâbi olma halinin devamı

Geçici Madde 2 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3008 sayılı İş Kanunu, Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkındaki 5953 sayılı Kanun ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamına alınmış ve bu sebeple sosyal sigorta kanunlarına tabi tutulmuş durumda olan işlerde çalışanlarla bu işlerde sonradan çalıştırılacak olanlar ve bunların işverenleri hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İtiraz

Geçici Madde 3 — İşverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler, bu kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılan tesbite karşı, bu Kanunun geçici 1 inci maddesinde belirtilen sayılardan az kimse çalıştırıldığını ileri sürerek, Kurumca yapılacak bildiri tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler.

İtirazlar bu kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Primleri mahkeme kararıyla geri verilenler hakkında 84 üncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi

Geçici Madde 4 — 8 inci maddede belirtilen haller bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmişse, 8 inci madde hükümleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak uygulanır.

8 inci maddede belirtilen bir aylık süre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsamı

Geçici Madde 5 — 35 inci madde hükmü, ihtiyacı karşılayabilecek sağlık tesisleri kurularak Kurumca her türlü hazırlıkların tamamlandığı yerlerde, Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanır.

Bu madde hükmünün uygulanmadığı yerlerde Hastalık Sigortası primi sigortalının kazancının % 4 üdür. Bu miktarın yarısı işveren, yarısı da sigortalı hissesidir.

Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi

Geçici Madde 6 — 35 inci maddenin uygulanmadığı yerlerde çalışan sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğumdan ileri gelecek hastalık veya ârızası dolayısıyla gerekli sağlık yardımları yapılır.

Ancak, bu yardımdan yararlanabilmek için, doğum tarihinden başlanarak üç ay içinde Kuruma başvurulması gerekir.

Kurum sağlık tesisi veya hekimi bulunmıyan yerlerde veya âcil vak'alarda, sigortalı erkeğin sigortalı olmıyan karısının doğumdan ileri gelen hastalık veya ârızası dolayısıyla yapılan sağlık yardımlarının belgelere dayanan masrafları, tedaviye başlandığının bir ay içinde Kuruma bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

Eski hakların devam edeceği

Geçici Madde 7 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince Kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan ve bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkından bu kanun hükümleri uygulanır.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları

Geçici Madde 8 — A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan, 55 yaşını doldurmakla beraber 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve:

a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 ncü maddenin 1 nci bendinin (A, C ve D) fıkralarında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2 000 gün çalıştıklarını tevsik eden,

b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c) En az 5 yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, Sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 ncü maddenin 1 nci bendinin (B, E, F, G, H, İ, J ve K) fıkraları kapsama giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2 000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Bu maddede belirtilen eski çalışma süreleri, 506 sayılı Kanun ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için 1972 yılı sonuna kadar sigortalılıkları iş bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

1.3.1966 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kuruma tevdi edilen çalışma belgeleri de kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçınırlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Çalışma Belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümle tesbit edildiği takdirde, gerek bunu düzenliyenler gerekse ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faiz ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan, 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara, (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61 nci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

C) Sosyal Sigortalara 86 ncı maddeye göre topluluk sigortası yoluyla tabi olanlar hakkında yukarıki (A ve B) fıkraları hükümleri uygulanmaz.

(Kanun sayısı: 1186)

5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar

Geçici Madde 9 — Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunların geçici 1 inci maddelerine göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler

Geçici Madde 10 — 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu Kanunun 60 ıncı ve geçici 8 inci maddelerinin (A) fıkralarına göre yaşlılık aylığından yararlanılabilecek yaşlardan indirilir.

Münavebeli işlerde geçen hizmetler

Geçici Madde 11 — 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre Çalışma Bakanlığınca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve tutarı, bunların malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Eski primler ve gün sayıları

Geçici Madde 12 — Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları bu kanuna göre ödenen malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Yabancı uyruklular

Geçici Madde 13 — 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra, yürürlükten kaldırılmış olan 6900 sayılı kanun ve bu kanun hükümlerine tabi olmamış bulunan yabancı uyruklu sigortalıların, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan tahsis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulunduklarında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri ihtiyarlık sigortası primleri geri verilerek, adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

Birden çok karısı bulunanlar

Geçici Madde 14 — Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce evlenen ve birden çok karısı bulunan sigortalının ölümünde, bu Kanuna göre bağlanacak dul aylıkları bunlar arasında eşit surette paylaşılır.

Bunlardan birinin aylığının kesilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, aylığı, kalan dul bir ise onun aylığına, birden çok ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir.

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem

Geçici Madde 15 — 135 inci maddede belirtilen tüzükler bu kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç altı ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunda tüzükle tesbit olunacağı belirtilen hususlarda, Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

Hastalık Sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması

Geçici Madde 16 — Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümleri, Havzai Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik 151 sayılı kanunun uygulandığı yerler için, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilecek tarihten başlanarak uygulanır.

Eski gelirlerin artırılması

Geçici Madde 17 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan iş kazaları veya bu tarihten önce anlaşılmış bulunan meslek hastalıkları dolayısıyla bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak olan gelirler, işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak ekli (1) numaralı cetvelde gösterilen kat sayılara göre arttırılır.

Yukarıki fıkra hükmünün, 6 liradan az günlük kazançlar üzerinden bağlanmış olup 7232 sayılı kanunla bu sınıra göre yükseltilmiş olan gelirlere uygulanmasında bu yükseltmeler nazara alınmaz.

Eski aylıkların artırılması

Geçici Madde 18 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan malûliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak arttırılır.

Bu arttırmaların hesaplanmasında, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış, 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması

Geçici Madde 19 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak başvurular üzerine bağlanacak malûllük veya yaşlılık aylıkları ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların tutarları sigortalıların 1950 - 1960 yıllarındaki kazançları ekli (4) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre artırılarak hesaplanır.

Bankalar, sigorta şirketleri, Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsalar

Geçici Madde 20 — Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin malûllük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere, bu kanunun yayımı tarihine kadar tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde :

a) İlgili bulundukları banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, Ticaret Odası, Sanayi Odası borsa veya bunların birliklerinin bütün personelini kapsıyacak,

b) Bu personelin, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde, en az bu kanunda belirtilen yardımları sağlayacak,

c) Sandıkların statülerine tabi personelin bu madde şumulüne giren banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, Ticaret Odası, Sanayi Odası, borsa veya bunların birliklerinden birinden diğerine geçmesi halinde bu gibi personelin kendi sandıklarındaki müstesna haklarının da diğer ilgili sandığa veya aralarında kuracakları müşterek bir sandığa intikalini temin edecek,

Birer tesis haline getirildiği ve bunu tevsik eden statülerini, bu Kanunun yayımı tarihinden en geç altı ay içinde Çalışma Bakanlığına verdikleri takdirde, bu teşekküllerin ve sandıkların personeli işbu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar.

Şu kadar ki, bu sandıkların statüleri ve statü değişiklikleri Çalışma Bakanlığınca onaylanmak suretiyle tekemmül eder. Mali durumları da Çalışma, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca müştereken kontrol ve murakabe edilir. Mali durumlarının kontrol ve murakabesi sonunda alınmasına bu bakanlıklarca müştereken lüzum gösterilecek tedbirleri, sandıklar ve ilgili bulundukları teşekküller yerine getirmekle yükümlüdür.

Sözü edilen sandıkların mevzuatına tabi olarak geçen hizmetler ile emekli sandıkları Kanunlarına veya Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortasına tabi olarak geçen hizmetler, yazılı istek halinde, 5/1/1961 tarihli 228 sayılı kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde birleştirilerek tahsis yapılır.

Geçici Madde 21 — 1.3.1965 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sürede evlenmeleri dolayısıyla işlerinden ayrılmış bulunan kadın sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar hakkında da, bu Kanunun 3 nci maddesinde belirtilen esaslar dairesinde gerekli işlem yapılır.

(Kanun sayısı: 899)

Geçici Madde 22 — 1.4.1950 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren maden işyerlerinin yeraltı işlerinde Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tâbi olarak çalışmış bulunan sigortalıların, bu hizmetleri, bunların çalıştıkları işyerlerinden alacakları örneği Kurumca hazırlanacak belgeleri Sosyal Sigortalar Kurumuna vermeleri suretiyle tevsik edilir.

Geçici 8 nci maddedeki çalışma belgelerinin düzenlenmesi bakımından işverenler ve sigortalılar için belirtilen hükümler, yeraltı hizmetlerine ait çalışma belgeleri hakkında da uygulanır.

(Kanun sayısı: 899)

BÖLÜM — XV

SON HÜKÜMLER

Kaldırılan hükümler

Madde 141 — 4772, 5502 ve 6900 sayılı Kanunlar ile bu kanunların ek ve değişiklikleri, 3008 sayılı kanunun yedinci faslı, 5953 sayılı kanunun 23, geçici 2 ve geçici 3 üncü, 6379 sayılı kanunun 36, geçici 3 ve geçici 4 üncü maddeleri ve 4792 sayılı kanunun 5565 sayılı kanunla muaddel 8 inci maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük tarihi

Madde 142 — Bu kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımını takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7, 17 ve 18 inci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesap edilerek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

Yürütme organı

Madde 143 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

24/7/1964

**506 SAYILI KANUNUN 118 İNCİ MADDESİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN (*)**

Kanun sayısı : 672

Kabul tarihi : 16.7.1965

Yayın tarihi : 24.7.1965

Yürürlük tarihi : 24.10.1965

Madde 2 — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Çalışma Bakanlıkları yürütür.

(*) 672 Sayılı Kanunun yukarıya alınmayan 1 inci maddesi 506 sayılı kanunda yerine konulmuştur.

506 SAYILI SOSYAL SİĞORTALAR KANUNUNUN 60 NCİ MADDESİNE BİR FIKRA EKLENMESİNE VE 73 ÜNCÜ MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE VE BU KANUNA BİR MADDE İLE GEÇİCİ İKİ MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN (*)

Kanun sayısı 899

Kabul tarihi : 13.7.1967

Yayın tarihi : 24.7.1967

Yürürlük tarihi : 1.10.1967

Madde 3 — Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın sigortalılara kendileri ve işverenleri tarafından 5417, 6900 ve 506 sayılı Kanunlara göre ödenen Malûlluk, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

İşden ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işinden ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısıyla işden ayrılmış sayılırlar.

Evlenmeleri dolayısıyla toptan ödemedi faydalanmış bulunan kadın sigortalılardan 506 sayılı Kanuna tâbi bir işe girenler, kendilerine verilen primleri aldıkları tarihten itibaren % 5 faizi ile Sosyal Sigortalar Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hizmetleri 506 sayılı Kanunun tatbikatında nazara alınır. Toptan ödeme şeklinde aldıkları primleri Sosyal Sigortalar Kurumuna iade etmeyenlerin sigortalılık süreleri, 506 sayılı Kanuna tâbi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

Madde 6 — Bu Kanun, yayımı tarihini takip eden ve 506 sayılı Kanun gereğince Sosyal Sigortalar Kurumuna işveren tarafından tevdi edilmekte olan üç aylık prim bordrolarının ilgili bulunduğu dönem başından itibaren uygulanır.

Madde 7 — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(*) 899 Sayılı Kanunun yukarıya alınmayan maddeleri 506 Sayılı Kanunda yerine konulmuştur.

**506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNUN BAZI
MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BAZI
MADDELER EKLENMESİNE DAİR KANUN (*)**

Kanun sayısı : 1186

Kabul tarihi : 23.10.1969

Yayın tarihi : 3.11.1969

Yürürlük tarihi : 1.3.1969

Ek Madde — 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Sosyal Sigortalarla ilgilendirilenler hakkında da 506 sayılı Kanunla bu kanun hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlar ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık almakta olanlar ve gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup da, henüz işlemi tamamlanmamış bulunanlar, yürürlük tarihinden,

Daha önce gelir veya aylığı kesilenlerden kanunun yürürlük tarihinden sonra gelir veya aylığın kesiliş sebebinin ortadan kalkmasıyla gelir veya aylık ödenmesine tekrar hak kazananlar, hak kazandıkları tarihten itibaren gelir veya aylık tutarları bu kanunun hükümlerine göre yeniden tesbit edilir.

Yukarıdaki fıkralara göre yeniden tesbit edilecek gelir ve aylık tutarları gelir veya aylıklara esas olan eski yıllara ait kazançlar ile kanunun yürürlük tarihinden sonra bağlanacak aylıklara esas olan yıllık kazançlar bu kanuna bağlı cetvelde yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle hesaplanır.

Şu kadar ki;

a) Yeniden tesbit edilecek ve bundan böyle bağlanacak aylık tutarı bu kanunun 96 ncı maddesine göre hesaplanan âzami aylık tutarını aşmaz.

(*) 1186 Sayılı Kanunun yukarıya alınmayan maddeleri 506 sayılı kanunda yerine konulmuştur.

b) Aylıkların hesabına esas olarak seçilen 3 yıl kazançlarının aid oldukları kat sayılarla çarpılarak meydana gelen değerleri, en yüksek yıllık kazancın katsayısı ile çarpılan değerini geçmez.

Artırmalar neticeleninceye kadar ödenmekte olan gelir veya aylıklar sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 506 sayılı Kanunun 96 ncı maddesi uyarınca alt sınıra göre kendilerine gelir veya aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Geçici Madde 2. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli sigorta kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan iş kazası ve meslek hastalığı gelirleri ile malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm aylıkları da 506 sayılı Kanunun bu kanunla değiştirilen 20, 23, 24, 55, 60, 61, 67 nci maddelerinde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak aylıklar seviyesine getirilir.

Geçici Madde 3. — Bu kanunun yayımından önce çeşitli işyerlerinde fikir ve beden işçisi olarak çalışmakta olup, her ne sebeple olursa olsun Sosyal Sigortalar Kurumuna veya bu Kuruma devredilen çeşitli emekli sandıklarına emekli veya yaşlılık aylığına esas olacak prim ödememiş olanlar hizmetlerini belgelendirdikleri ve o zamana ait ilk aylık ücretleri üzerinden işçi ve işveren sigorta primlerini en geç beş yıl içinde defaten veya eşit taksitlerle ödedikleri takdirde toplam olarak en çok 10 yıllık hizmetleri Sosyal Sigortalarda veya Sosyal Sigortalara devredilen sandıklarda geçen hizmetleriyle birleştirilir.

Geçici Madde 4. — Bu kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını ve prim tarifi ile teknik bilançonun hazırlanmasını sağlamak maksadıyla, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Kurum Müdürler Kurulunca tesbit edilecek esas ve miktarlar dahilinde bir ücret ödenir.

Yukarıdaki fıkra hükmü 506 sayılı Kanunun tatbiki dolayısıyla munzam mesaiyi gerektiren her türlü haller için de uygulanır.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi hükmüne tabi değildir.

Geçici Madde 5. — Sigortalılık hakkı tanınan görevlerde bulunup da, T.B.M.M. üyesi seçilenler, seçildikleri tarihten itibaren altı ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna müracaat ettikleri takdirde, bu kanunun sigortalılara tanıdığı haklardan faydalanırlar. Sigorta primlerinde işveren hissesi T.B.M.M. Başkanlığınca ödenir.

Madde 22 — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun geçici 1 nci maddesinin bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 23 — Bu kanun 1 Mart 1969 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 24 — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(I) NUMARALI CETVEL

(Geçici Madde 17)

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından kaldırılmış 4772 sayılı Kanun ile ek değişiklikleri gereğince bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak gelirlerin artırılmasında kullanılacak katsayılar.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl	Gelir artırma katsayısı
1946—1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08
1961	1,—
1962	1,—

[2] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18 - a)

Kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve tadilleri gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayıları.

Sigortalılık süresi	Aylık artırma katsayıları
1 yıl	74,81
1 » 1 ay	67,06
1 » 2 »	64,13
1 » 3 »	59,85
1 » 4 »	56,11
1 » 5 »	52,81

1 » 6 »	— » 7 » »	49,87
1 » 7 »	— » 8 » »	47,25
1 » 8 »	— » 9 » »	44,89
1 » 9 »	— » 10 » »	41,00
1 » 10 »	— » 11 » »	39,14
1 » 11 »	— 2 yıldan az	37,43
2 yıl	— 2 yıl 1 aydan az	35,88
2 » 1 ay	— » 2 » »	34,44
2 » 2 »	— » 3 » »	33,11
2 » 3 »	— » 4 » »	31,89
2 » 4 »	— » 5 » »	30,75
2 » 5 »	— » 6 » »	29,69
2 » 6 »	— » 7 » »	28,70
2 » 7 »	— » 8 » »	27,77
2 » 8 »	— » 9 » »	26,91
2 » 9 »	— » 10 » »	25,06
2 » 10 »	— » 11 » »	24,32
2 » 11 »	— 3 yıldan az	23,63
3 yıl	— 3 yıl 2 aydan az	22,97
3 » 2 ay	— » 4 » »	21,76
3 » 4 »	— » 6 » »	20,67
3 » 6 »	— » 8 » »	19,69
3 » 8 »	— » 10 » »	18,79
3 yıl 10 ay	— 4 yıldan az	17,06
4 yıl	— 4 yıl 2 aydan az	16,35
4 » 2 ay	— » 4 » »	15,70
4 » 4 »	— » 6 » »	15,09
4 » 6 »	— » 8 » »	14,53
4 » 8 »	— » 10 » »	14,02
4 » 10 »	— 5 yıldan az	12,72
5 yıl	— 5 yıl 3 aydan az	12,29
5 » 3 ay	— » 6 » »	11,71
5 » 6 »	— » 9 » »	11,18
5 » 9 »	— 6 yıldan az	10,00
6 yıl	— 6 yıl 3 aydan az	9,59
6 » 3 ay	— » 6 » »	9,21
6 » 6 »	— » 9 » »	8,85
6 » 9 »	— 7 yıldan az	7,97
7 yıl	— 7 yıl 3 ay	7,69

[3] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 18-b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona ererek aylık bağlandığı yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalılığın başladığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962 ve daha son- raki yıllar
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	—	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	—	—	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	—	—	—	1,12	1,08	1,06
1960	—	—	—	—	1,04	1,03
1961	—	—	—	—	—	1,00

[4] NUMARALI CETVEL

(Geçici madde 19)

Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların tesbitinde, sigortalıların 1950 - 1960 yıllarına ait kazançlarına uygulanacak artırma katsayıları.

Kazancın taallük ettiği yıl	Katsayı
1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08

C E T V E L

(1186 sayılı kanun, geçici madde 1)

İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlar ile ölen sigortalıların gelir almakta olan hak sahipleri ve malûlîlük, yaşlılık, ölüm sigortasından aylık almakta olanların gelir veya aylıklarının artırılmasında ve yeniden aylıkların bağlanmasında kullanılacak katsayılar

(*) Kazanç yılları	Katsayı
1950 ve önceki yıllar	5,7
1951	5,6
1952	5
1953	4,7
1954	4,1
1955	3,6
1956	3,1
1957	2,7
1958	2,4
1959	1,9
1960	1,8
1961	1,7
1962	1,6
1963	1,4
1964	1,3
1965	1,2
1966	1,1
1967	1
1968	1

(*) İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl muteberdir.

**EMEKLİ SANDIKLARI İLE MALÛLİYET, İHTİYARLIK VE
ÖLÜM SİGORTALARI KANUNLARINA TÂBİ HİZMETLERİN
BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN**

Kanun sayısı : 228

Kabul tarihi : 5.1.1961

Yürürlük tarihi : 12.1.1961

Madde 1 — Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu ile muhtelif Emekli Sandıkları kanunlarına tâbi işlerde veya sadece muhtelif Emekli Sandıkları kanunlarının şûmulüne giren vazifelerde çalışanların emeklilik malûllük, ihtiyarlık ve ölümleri halinde sağlanacak hak ve menfaatler bu kanun dairesinde tesbit olunur.

Madde 2 — Bu kanunda geçen (Sigorta) tâbiri Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortalarını, (Kurum) tabiri İşçi Sigortaları Kurumunu, (Sandık) tâbiri Kanunla kurulmuş Emekli Sandıklarını, (Sigortalı) tâbiri Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanununa ve (Emekliliğe tâbi kimseler) tâbiri de Emekli Sandıkları Kanunlarına tâbi işlerde çalışanları ifade eder.

Madde 3 — Sigorta Kanunları ile muhtelif Emekli Sandıkları Kanunlarına tâbi çeşitli işlerde çalışmış olanların bu işlerde geçen hizmet süreleri toplandığında, kendilerinin veya ölümleri halinde hak sahibi kimselerinin sigorta veya sandıklar kanunlarının bir birine göre tahsis yapılmasına hak kazandıkları tesbit edilirse sigortalılarla emekliliğe tâbi kimselerin hizmet süreleri birleştirilir.

Madde 4 — 3 üncü maddeye göre tahsis yapılmasına hak kazananlara yapılacak tahsislerin mahiyet ve miktarının tesbitinde, sigortalılarla emekliliğe tâbi kimselerin sigorta ve sandık kanunlarına tâbi hizmet müddetlerinin toplamı esas tutulur. Bu hizmetler toplamına, emekliliğe tâbi kimselerin itibarı hizmetleri ithâl edilmez.

Ay üzerinden hesaplanan hizmet müddetlerinin güne tahvilinde her ay 30 gün, gün üzerinden hesaplanan hizmet müddetlerinin aya tahvilinde de her 30 gün bir ay addolunur.

Madde 5 — Kurumca ve sandıklarca, 4 üncü maddeye göre hesaplanacak hizmet müddetleri toplamının kendi kanunlarına göre aylık bağlanmasını icap ettirmesi halinde, alâkalılara aylık bağlanır. Hizmet müddetleri toplamının toptan ödemeyi gerektirmesi halinde de toptan ödeme yapılır.

Madde 6 — Bu kanun gereğince Kurum ve sandıklar tarafından bağlanacak aylıklar, sigortalılarla emekliliğe tâbi hizmetlerin birleştirilen hizmet müddetleri toplamı üzerinden kendi kanunlarına göre hesaplanacak aylıkların sigorta ve sandık kanunlarından her birine tâbi işlerde geçen hizmet müddetleriyle mütenasip kısımları olarak ayrı ayrı tesbit olunur.

Sigorta Kanununa göre hesaplanacak aylıklar, sigortalı için ödenmiş bulunan sigorta primlerinin hesabına esas tutulan ortalama yıllık kazançlarına göre tâyin edilir. Ancak, sandık kanunlarına tâbi işlerde geçen hizmetler ortalama yıllık kazançların tesbitinde nazara alınmaz.

Sandıklarca kendi kanunlarına göre hesaplanacak aylıklar, 4 üncü maddeye göre bulunacak hizmet süresi ile itibari hizmet süresi toplamına ve alâkalı sandık Kanununa tâbi hizmette elde olunan ve tahsise esas teşkil eden aylığa göre tâyin edilir.

Madde 7 — Yapılacak toptan ödemeler Kurumun ve sandıkların kendi mevzuatına göre ve sigortalı ile emekliliğe tâbi kimse için her müesseseye ödenmiş bulunan sigorta primleri veya emekli kesenekleri üzerinden hesaplanır.

Madde 8 — Bu kanuna tâbi sigortalılarla emekliliğe tâbi kimselerin 1 inci maddede yazılı işlerden herhangi birine ilk defa alındıkları tarih sigorta ve sandık kanunlarına göre ilk işe giriş tarihi kabul edilir. Sandık kanunlarının giriş keseneğine dair hükümleri mahfuzdur.

Madde 9 — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tâbi bir vazifeye girmiş olup âa, bu vazifede ilk defa emekli keseneği ödedikleri tarihteki yaşlarından bu kanun gereğince birleştirilecek eksik hizmetlerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı 40 ı geçenler, bu sandıkça tevdiatçı sayılırlar. Bu kimseler hakkında Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun tevdiatçılara mütedair hükümleri uygulanır.

Madde 10 — Sandık Kanunlarına tâbi hizmetlerden ayrıldıktan sonra bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı işlerden birine girenlerin kesenekleri geri verilmez. Ancak :

a) Emekliliğe tâbi bir vazifeden ayrıldıktan sonra kesenek iadesinden faydalanmış olanlardan 1 nci maddede yazılı işlerden birine yeniden giren ve geri aldıkları kesenekleri işe başladıkları tarihten itibaren en çok bir yıl içinde ve aldıkları tarihten itibaren hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte aldıkları sandığa ödemeyenlerin,

b) Emekliliğe tâbi vazifeden ayrıldıktan sonra kesenekleri geri almamış ve geri alma hakkı zaman aşımına uğramış olanlardan 1 nci maddede yazılı işlerden birine yeniden girip de zaman aşımına uğrayan kesenekleri-

ni işe başladıkları tarihten itibaren bir yıl içinde ilgili sandığa ödemeyenlerin,

c) Hizmet müddetlerinin kâfi olmaması sebebiyle kesenek iadesine hak kazanamayanlardan veya keseneklerini geri almamış ve bunları geri alma hakkı zaman aşımına uğramamış bulunanlardan 1 nci maddede yazılı işlerden birine girip de işe girdiklerini işe başladıkları tarihten itibaren bir yıl içinde, yazı ile sandıklara bildirmeyenlerin,

ç) Sigorta ve sandık kanunlarında derpiş olunan haklardan faydalanmış veya bu hakları kaybetmiş bulunanların,

Mezkûr devrelere ait hizmet müddetleri, 4 ncü maddeye göre yapılacak birleştirmede nazara alınmaz.

Madde 11 — Hizmetlerin bu kanun gereğince birleştirilmesi suretiyle bağlanacak aylıklar toplamının Sigorta Kanununda belirtilen asgarî had-den az olması halinde, aradaki fark Kurum tarafından ödenmek suretiyle, aylıklar toplamı asgarî hadde çıkarılır.

Şu kadar ki Kurumca aylık bağlanmasının gerekmemesi halinde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 12 — Bu Kanun gereğince bağlanacak aylıkların ve yapılacak toptan ödemelerin tediyelelerinde ve aylıkların kesilmesinde sigorta veya ilgili sandık mevzuatındaki esaslar tatbik olunur.

Madde 13 — Vazifeden mütevellit malûliyet ve ölüm ile iş kazaları ve meslek hastalıkları hallerinde bu kanun hükümleri uygulanmaz.

Madde 14 — Hizmetleri bu kanuna tevfikân birleştirilmeksizin sigorta veya sandık kanunlarından herhangi birine göre aylık bağlanmasına müstahak olanlara yazılı talepleri halinde, alâkalı kanun hükümleri dairesinde aylık bağlanır. Bu gibiler hakkında bu kanunun hizmetlerin birleştirilmesine müteallik hükümleri uygulanmaz.

Madde 15 — Emekli ikramiyesi hakkı tanıyan çeşitli sandık kanunlarına tâbi tutulmakla beraber hizmetlerini aynı müessesede geçirmiş olanların çeşitli sandıklara tâbi olarak geçirdikleri fiilî hizmet müddetleri toplamına göre 5434 sayılı Kanun hükümleri dairesinde emekli ikramiyesine hak kazanmaları halinde, kendilerine veya hak sahibi kimselerine çalıştıkları müesseseler tarafından mezkûr kanun esaslarına uygun olarak emekli ikramiyesi ödenir.

Madde 16 — Bu kanun hükümlerinin tatbik tarzı, Maliye, Çalışma, Millî Savunma ve Ulaştırma Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir tüzük-te gösterilir.

Kurum ve Sandıklar tarafından bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar, tüzükte belirtilecek esaslar dairesinde, birlikte ve bir yerden ödenir.

Geçici Madde 1 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 1 nci maddede belirtilen işlerde çalışanlardan daha önce muhtelif sandık kanunlarına tâbi

vazifelerde bulunmuş olanlar hakkında, durumlarına göre 10 uncu maddenin ilgili fıkrası hükmü uygulanır. Şu kadar ki, mezkûr fıkralarda tesbit olunan bir yıllık müddetler bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Geçici Madde 2 — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığında tevdiatçı bulunanların durumları, bu Kanunun 9 uncu maddesi esasları dahilinde yeniden tesbit olunur.

Geçici Madde 3 — Birinci maddede yazılı durumda iken, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce, aylık bağlanmış olanlar da, bu Kanunun hükümlerinden yürürlük tarihinden itibaren faydalanırlar.

(Değiştiren Kanun: 668)

Madde 17 — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 18 — Bu Kanun hükümlerini yürütmeye Bakanlar Kurulu me-murdur.

**DEVLET DEMİRYOLLARI VE LİMANLARI İŞLETME GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ İŞÇİLERİ EMEKLİ SANDIĞI İLE ASKERİ
FABRİKALAR TEKAÜT VE MUAVENET SANDIĞININ SOSYAL
SİGORTALAR KURUMUNA DEVRİ HAKKINDA KANUN**

Kanun sayısı: 991

Kabul tarihi: 23.1.1968

Yayın tarihi: 31.1.1968

Madde 1 — 2454 sayılı Kanunla kurulu «Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı» ile 3575 sayılı Kanunla kurulu «Askeri Fabrikalar Tekaut ve Muavenet Sandığı» bu Kanun hükümleri dairesinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilmiştir.

Bu Kanunda geçen «Kurum» deyimi «Sosyal Sigortalar Kurumu», Demiryolları Emekli Sandığı» deyimi «Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı», «Askeri Fabrikalar Tekaut Sandığı» deyimi «Askeri Fabrikalar Tekaut ve Muavenet Sandığı», «sandık üyesi» deyimi de sözü geçen «Demiryolları Emekli Sandığı» ile «Askeri Fabrikalar Tekaut Sandığı» na aidat ödemiş olanlar anlamına gelir.

Madde 2 — Demiryolları Emekli veya Askeri Fabrikalar Tekaut Sandıklarına aidat ödemiş olan sandık üyelerinin ilgili Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaut Sandığı Kanunlarına göre geçen fiili hizmetleri, Kurumca uygulanan Sosyal Sigortalara tâbi olarak geçmiş sayılır.

Madde 3 — 2 inci maddede belirtilen sandık üyeleri hakkında Sosyal Sigortalar Kanunu hükümleri uygulanır.

Madde 4 — Bu Kanunun uygulanmasında, ay üzerinden hesaplanan hizmet sürelerinin güne çevrilmesinde her ay otuz gün, prim ödeme gün sayılarının aya çevrilmesinde her otuz gün bir ay sayılır.

Madde 5 — Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından kendilerine veya haksahibi kimselerine toptan ödeme yapılması gereken sandık üyelerinin ilgili Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaut Sandığına ödemiş bulundukları aidat ile bunların karşılıkları, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi olarak kabul edilir.

Madde 6 — Bu Kanunda Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları Kanunlarındaki esaslar dairesinde işlem yapılacağı belirtilen hallerde, Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları ile ilgili Kanunların bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihteki hükümleri uygulanır.

Madde 7 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandığı Kanunlarına göre tasfiye edilmiş bulunan hizmetler ve haklar, bu Kanunun uygulanmasında nazara alınmaz.

Şu kadar ki, Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarına ödedikleri aidatı, hizmet sürelerinin yetersizliği sebebiyle ilgili sandıktan geri alamamış olan veya aidatını geri alabilme süresi dolmuş bulunan sandık üyelerinin bu hizmetleri hakkında 2 nci madde hükmü uygulanır.

Geçici 4 üncü ve 5 inci maddeler hükümleri de saklıdır.

Madde 8 — Eski hizmetleri için Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarına borçlanmış olan sandık üyelerinin borç bakiyeleri, ilgili sandık kanunlarındaki borçlanma esasları dairesinde Kurumca tahsil edilir.

Madde 9 — Mesken yaptırmaları için, Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları tarafından 5954, 6096, 6173, 6302 ve 6778 sayılı Kanunlar ile 3.11.1960 tarihli 121 sayılı, 15.12.1960 tarihli 166 sayılı, 8.5.1962 tarihli 48 sayılı ve 4.8.1966 tarihli 782 sayılı Kanunlara göre sandık üyelerine verilmiş bulunan borç paralar, ikraz şartları dairesinde Kurumca tahsil olunur.

Bu ikrazat dolayısıyla sandık üyeleriyle Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları arasında akdedilmiş olan sözleşmeler ile borçluların gayrimenkullerine Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları namına konulmuş bulunan ipotekler, herhangi bir muamele ve merasime hacet kalmaksızın Kurum adına ve lehine devam eder.

Madde 10 — Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarının devir tarihi itibarıyla hazırlanacak birer bilanço ile tespit edilen bütün varlıkları, alacakları ile borç ve taahhütleri her türlü hukuki neticeleriye Kuruma intikal eder.

Bilançolarda, esham ve tahvilât devir tarihindeki borsa değerleriyle, menkul ve gayrimenkul mallar ise râyiç değerleri ile gösterilir.

Devir ve intikal dolayısıyla yapılacak işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Madde 11 — 10 uncu maddeye göre hazırlanacak bilançoya eklenecek cetveller şunlardır:

a) 2 ve 7 inci maddeler ile geçici 1, 4 ve 5 inci maddeler kapsamına giren sandık üyelerinin kimliklerini, bunların devir tarihine kadar olan emekliye tâbi hizmet sürelerini, sandıkta birikmiş bulunan aidat ve karşılıklarını gösterir cetveller.

b) Geçici 2 inci madde kapsamına giren ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aylık almakta olan sandık üyeleriyle hak sahibi kimselerinin kimlikleri ile aylık tutarlarını gösterir cetveller.

c) Kurumca gerekli görülecek envanter ve müfredat cetvelleri,

Devir işlemleri, bu Kanunun yürürlüğe gireceği tarihten itibaren en geç 6 ncı ayın sonuna kadar tamamlanır.

Madde 12 — Milli Savunma, Çalışma, Ulaştırma, Maliye ve Sanayi Bakanlıklarınca seçilecek aktüer ve uzmanlardan kurulu bir heyet tarafından, devir tarihi itibarıyla ve sandıkların her biri için ayrı ayrı olmak üzere, aşağıda yazılı teknik karşılıklar hesap ve tespit olunur.

- a) Matematik karşılık
- b) Müktesep haklar karşılığı
- c) Birikmiş aidatlar karşılığı

Matematik karşılık, devir tarihinden önce sandıklarca bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan malûllük, emeklilik ve dul-yetim aylıklarından devir tarihinden sonra yapılacak ödemelerin peşin değerleridir.

Müktesep haklar karşılığı, geçici 1 inci madde kapsamına giren sandık üyelerine Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından ileride yapılacak yardımların peşin değeri ile ,bu üyeler için ileride ödenecek Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Birikmiş aidatlar karşılığı, geçici 1 inci madde dışında kalan üyeler için, devir tarihine kadar sandıklara ödenmiş aidat ve karşılıkların kanuni faizleri ile birlikte balığıdır.

Sandıkların devir tarihindeki varlıkları bu karşılıklara yetmediği takdirde aradaki fark, devir tarihinden itibaren % 5 faiz yürütmek ve 15 yılda eşit taksitler halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmek üzere, Genel Bütçeden ayrılacak ödeneklerle karşılanır.

Ayrılan ödeneğin Sosyal Sigortalar Kurumuna tediyesindeki gecikme, Kurumca bu Kanuna göre yapılması gereken ödemeleri durdurmaz.

Madde 13 — Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarının daimi kadrolarında çalışanlardan Kurumda bir vazifeye geçmek isteyenler, almakta oldukları aylık ücretlerle Kurum kadrolarına naklen tayin edilirler.

Madde 14 — 5954, 6096, 6173, 6302 ve 6778 sayılı Kanunlar ile 3.11.1960 tarihli 121 sayılı, 15.12.1960 tarihli 166 sayılı, 8.5.1962 tarihli 48 sayılı ve 4.8.1966 tarihli 782 sayılı Kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarına tâbi olarak çalışmakta

olanlardan, Demiryolları Emekli Sandığı Kanunlarına tâbi fiili hizmet süreleri 5 yılı doldurmuş bulunanların T.C. Devlet Demiryolları İşletmesine ait işyerlerinde, Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandığı Kanunlarına tâbi fiili hizmet süreleri 5 yılı doldurmuş bulunanların da Milli Savunma Bakanlığına veya Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuna ait işyerlerinde devamlı olarak çalışmak suretiyle, Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi olarak geçecek hizmet süreleri, yazılı istekleri halinde, Demiryolları Emekli Sandığı ve Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandığı Kanunlarına tâbi olarak geçmiş bulunan hizmetleriyle birlikte nazara alınır ve bunlara ilgili sandık kanunlarındaki esaslar dairesinde Kurumca emekli aylığı bağlanır.

Bu gibi sandık üyelerinin, ilgili bulundukları sandığa tâbi işe girmeden önce, İhtiyarlık Sigortasına tâbi hizmetleri geçmiş ise, bu hizmetler hakkında Yaşlılık veya Ölüm Sigortasının toptan ödeme hususundaki hükümleri uygulanır.

Bu suretle emekli aylığı bağlananlar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Demiryolları Emekli Sandığı veya Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandığı Kanunlarına göre emekli veya malûliyet aylığı bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanmış olanların ölümlerinde, Sosyal Sigortalar Kanunundaki esaslar uygulanır.

Geçici Madde 2 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandığınca aylık bağlanmış olanlar ile geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası gereğince Kurum tarafından aylık bağlananların bu aylıkları hakkında Kurumca, Demiryolları Emekli Sandığı ve Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandığı Kanunlarındaki esasların uygulanmasına devam olunur.

Ancak, aylıklar üç ayda bir peşin verilir ve ölüm halinde geri alınmaz.

Bu aylıkların ödenmesi, Sosyal Sigortalar Kanununa göre bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesindeki usullere göre yapılır.

Geçici Madde 3 — Demiryolları Emekli Sandığı Kanunlarına tâbi olarak geçen fiili hizmetleri ile geçici 1 inci maddenin birinci fıkrası gereğince bununla birleştirilen hizmetlerinin toplamı otuz yılı dolduran sandık üyelerine, geçici 1 inci maddeye göre Kurumca bağlanacak aylığa esas tutulan aylık ücretlerinin bir yıllık tutarı, emekli ikramiyesi olarak T.C. Devlet Demiryolları İşletmesince verilir.

Hizmet toplamı otuz yılı doldurarak yukarıki fıkraya göre emekli ikramiyesine hak kazandıktan sonra ölen sandık üyelerinin emekli ikramiyelerinin tamamı, aylık bağlanan hak sahibi kimselerine ve bu aylıklarıyla orantılı olarak, hak sahibi kimsesi yoksa reşit evlâtlarına müsavatan ödenir.

Geçici Madde 4 — Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekâüt Sandıklarına ödedikleri aidatı geri alan sandık üyelerinden, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili sandığa yazılı olarak müradat eden ve geri aldıkları aidatı, en geç bu Kanunun bütün hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihi takibeden altıncı ayın sonuna kadar ve yüzde beş faizi ile, ilgili sandığa veya Kuruma yatıranların bu hizmetleri hakkında 2 nci madde hükmü uygulanır.

Geçici Madde 5 — Sandık üyeleri, 5966 ve 6153 sayılı Kanunlarla tanı-
nan haklardan, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde ilgili
sandığa yazılı olarak müracaat etmek suretiyle ve mezkûr Kanunlardaki
şartlarla yararlanabilirler.

Geçici Madde 6 — a) 1.1.1950 den önce Milli Savunma Bakanlığına bağlı
tamirhane ve dikimevleri ile Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna bağlı
Uçak, Gazmaske, Elmadag Fabrikaları ve benzeri kurumlarda çalışıp 3575
sayılı Kanun şümulüne alınmayan işçilerin, Kanun kapsamına alınmadan
önce geçen en çok 10 yıllık hizmetleri, bu Kanunun yayımından itibaren
1 yıl içinde, 3575 sayılı Kanuna dahil edildikleri zamanki ücret veya yevmi-
yeleri üzerinden işçi ve işveren sigorta aidatlarını def'aten veya taksitle
ödedikleri takdirde mevcut hizmetleriyle birleştirilir.

b) Yine 1950 yılından sonra askeri işyerlerinde çalışıp her ne suretle
olursa olsun 3575 sayılı Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandığı kapsamına alın-
mamış işçilerin hizmetleri de geçici 6 ncı madde (a) fıkrası esasları dahi-
linde birleştirilir.

Geçici Madde 7 — Bu Kanunun bütün hükümleriyle yürürlüğe gireceği
tarihe kadar geçecek süre içinde, sandıklara kanuni ödemelerini karşıla-
mak üzere, Kurumca yeteri kadar borç verilebilir.

Geçici Madde 8 — Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt
Sandıklarının Kuruma devri ile ilgili işlemlerin tanzimi, ifa ve intacının
temini için Kurum ve Sandık personelinin kurulacak komisyonların ve
Kanunun 12 inci maddesinde sözü geçen heyetin başkan ve üyelerine, bilir-
kişilere ve bu işlemlerin ifasıyla vazifelendirilecek memur ve hizmetlilere
Maliye ve Çalışma Bakanlıklarınca müştereken tespit edilecek esas ve
miktarlarda bir ücret ödenir.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmüne tâbi de-
ğildir.

Geçici Madde 9 — Sandıkların devri dolayısıyla yapılacak masraflar
Kurumca karşılanır ve üyeleri nispetinde sandıklara borç kaydedilir.

Geçici Madde 10 — Bu Kanunun bütün hükümleriyle yürürlüğe girdiği
tarihten önce vukua gelen işkazası, hastalık, analık halleri ile bu tarihten
önce anlaşılmış bulunan meslek hastalığı dolayısıyla geçici işgöremezlikle-
ri devam etmekte olan Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandığına tâbi üyelerin
ödeneklerinin, bu Sandık Kanunu hükümleri gereğince hesaplanan kazanç-
lar üzerinden ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda belirtilen sürece
ödenmesine devam olunur.

Bu Kanunun bütün hükümleriyle yürürlüğe girdiği tarihten önce anla-
şılmış bulunan meslek hastalığı ve vukua gelen işkazası sonucu sürekli iş
göremezlik ve ölüm hallerinde de birinci fıkradaki günlük kazanç esas alı-
narak 506 sayılı Kanun gereğince gelir bağlanır.

Madde 15 — Bu Kanunun geçici 4., geçici 5., geçici 6., geçici 7. geçici
8 inci ve geçici 9 uncu maddeleri yayımı tarihinde, diğer hükümleri ise ya-
yımını takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 16 — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

991 SAYILI DEVLET DEMİRYOLLARI VE LİMANLARI İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞÇİLERİ EMEKLİ SANDIĞI İLE ASKERİ FABRİKALAR TEKAÜT VE MUAVENET SANDIĞININ SOSYAL SİĞORTALAR KURUMUNA DEVRİ HAKKINDAKİ KANUNA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİNE DAİR KANUN

Kanun Sayısı : 1189

Kabul tarihi : 13.11.1969

Yayın tarihi : 22.11.1969

Yürürlük tarihi : 1.3.1969

Madde 1 — 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaut ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

Ek Madde 1 — 991 sayılı Kanunun geçici 1. ci maddesine göre bağlanacak emekli aylıklarının tesbitinde fiili ve itibari hizmet sürelerinin toplamı 25 yıl olarak değiştirilmiştir. Fiili ve itibari hizmet sürelerinin toplamı 25 yıl olanlar için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücretin % 70 i olarak uygulanır. Yaşlılık aylığı bağlanmasında 1 ay 30 gün üzerinden hesaplanır.

Fiili ve itibari hizmet süreleri toplamı 25 yıldan az olanlara her tam yıl için % 1 eksiği, fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlası üzerinden emekli aylığı bağlanır.

Fiili ve itibari hizmet süreleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1 inin onikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

Ancak, bağlanacak aylığın toplamı emekliliğe esas aylığın % 80 ini geçemez.

991 sayılı kanun hükümlerine göre işçilere verilecek emekli ikramiyesinde de fiili hizmet süresi 25 yıl olarak değiştirilmiştir.

Ek Madde 2 — 1.8.1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaut Sandığına aylık bağlanmış olan emeklilerle,

991 sayılı kanunun geçici 1 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince aylık bağlanan emeklilerin ve T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre emekli aylığı bağlanmış olanların, T.C. Emekli Sandığı Kanununa tâbi daire, kurum ve ortaklıklar ile Sosyal Sigortalar Kanununa tâbi işyerlerinde çalışmaları halinde, buralarda çalıştıkları sürece, emekli aylıkları kesilir. Bu durumda olanlar hakkında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 63 ncü maddesine göre işlem yapılır.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı kimseleri çalıştıranlar, bunları, vazifeye başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde yazı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirirler.

Madde 2 — 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavemet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

Geçici Madde 1 — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandığı Kanunlarına göre bağlanmış olan emekli, âdi malûllük, vazife malûllüğü, dul ve yetim aylıkları ile 991 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre bağlanmış olan emekli aylıkları hakkında da bu kanunun ek 1 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ancak, vazife malûllüğü aylıklarında, aylığın toplamı emekliliğe esas aylığın % 100 ünü geçemez.

Geçici Madde 2 — Geçici 1 nci madde hükmüne göre tesbit edilecek emekli âdi malûllük, vazife malûllüğü, dul ve yetim aylıkları tutarı emekli aylığının bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarları, bu aylıkların bağlandığı tarihten beri ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler de nazara alınmak suretiyle hesaplanır.

Ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler Kurumca hazırlanıp Çalışma Bakanlığınca onaylanacak ve en geç üç ay içinde yürürlüğe konacak bir yönetmelikle tesbit edilir.

Artırmalar sonuçlanıncaya kadar ödenmekte olan aylıklar, sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 15.7.1965 tarihli ve 669 sayılı Kanun gereğince yükseltmeye tâbi tutulan emekli, âdi malûllük, vazife malûlü veya dul ve yetim aylıkları hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 3 — a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Demiryolları Emekli ve Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandıkları Kanunlarına göre emekli, âdi malûllük, vazife malûllüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ile 991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre emekli aylığı bağlanmış olanlar veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık tutarları yürürlük tarihinden,

b) (a) fıkrasında belirtilen aylığı bu kanunun yürürlük tarihinden önce kesilmiş bulunanlardan, aylık kesiliş sebebinin ortadan kalkması ile

aylık ödenmesine tekrar hak kazananların, aylık tutarları, bu hakları kazandıkları tarihten,

İtibaren bu kanun hükümlerine göre yeniden tesbit edilir.

Geçici Madde 4 — Halen ek 2 nci maddenin birinci fıkrası şümülüne giren emekliler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde, görevlerine devam edip etmeyeceklerini, Sosyal Sigortalar Kurumuna yazılı olarak bildirmeye mecburdurlar. Bu yazılı bildirmeyi yapmayanların emekli aylıkları, bu sürenin bitimini takibeden ilk üç aylık ödeme dönemi başlangıcından itibaren kesilir.

Yukardaki fıkra yazılı kimseleri çalıştıranlar, bunları, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yazı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirirler.

Geçici Madde 5 — Bu kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını sağlamak maksadiyle, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulunca tesbit edilecek esas ve miktarlar dahilinde bir ücret ödenir.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi hükmüne tâbi değildir.

Geçici Madde 6 — Demiryolları Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıklarına ödedikleri aidatı geri alan sandık üyelerinden bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde ilgili sandığa yazılı olarak müracaat eden ve geri aldıkları aidatları, en geç bu kanun hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihi takibeden birinci yılın sonuna kadar ve yüzde beş faizi ile, ilgili sandığa veya kuruma yatıranların bu hizmetleri hakkında ikinci madde hükmü uygulanır.

Madde 3 — Bu Kanunun uygulanması dolayısıyla aylıklarda yapılacak arırmalar, 991 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen matematik karşılıkların hesabına dahil edilir.

Madde 4 — 23.1.1968 tarihli 991 sayılı Kanunun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Hizmetleri aynı müessesede devam etmekte iken, sonradan memur statüsüne tâbi bir vazifeye geçirilmeleri sebebiyle evvelce tâbi bulundukları sandıklardan veya sandıkların devri dolayısıyla ilk defa 1.8.1968 tarihinde tâbi oldukları Sosyal Sigortalar Kurumundan T.C. Emekli Sandığına tâbi duruma geçmek suretiyle 15.7.1965 tarihli, 668 sayılı Kanun ile ilgilendirilmiş olanların, 5.1.1961 tarihli, 228 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre, emekli aylığı bağlanması ve 15 nci maddesine göre ikramiye verilmesi, hakları saklıdır.

Madde 5 — Ek 2 nci ve geçici 4 ncü maddelerde belirtilen yükümlülükleri süresi içinde yerine getirmeyenler hakkında 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 6 — Bu Kanunun 4 ncü maddesi 1.8.1968 tarihinden, diğer maddeleri de 1.3.1969 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 7 — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

344.02 SOS 1969